

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Kerepesi-ut 25.

Főszerkesztő: Fellelős szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 kor., 1/2 évre 7 kor., 1/4 évre 3 kor.
50 fillér, egy hónapra 1 kor. 20 fillér.
Egyes szám Budapesten és a vidéken 4 fillér.

A BUDAPESTI NAPLÓ

Budapesten és vidéken egyaránt
egyes számonkint 2 krajcár

Az előfizetési díj az eddiginek fele:

7 frt helyett 7 korona félévre
3 frt 50 helyett 3 kor. 50 fill. negyed évre
1 frt 20 helyett 1 kor. 20 fill. egy óra

A háború.

Budapest, január 7.

(v.) Távol világrészben olyan háború kezdődött ma, amelynek pusztá b híre is izgatott érdeklődést kelt az egész földgömbön s amelynek eredménye, bármerre dőljön a kocka, maradandó jelentőségű lesz az egész emberi nem jövődjé fejlődésére. E háború színhelye a szélső Kelet. A mérkőző ellenfelek: Oroszország és Japán. S mégis egész Európa jövője fog ama távol határokon eldőlni; legelső sorban — ki binné? — talán e monarchiák s benne a magyar nemzeté is.

Oroszország néhány évvel ezelőtt megszállotta a kínai birodalom legészakibb tartományát: Mandzsuriát, azt a földet, amelyet komoly tudósok a magyar nemzet bölcsőjének mondanak s amelynek népessége ma is vérrokona fajunknak. Hogy biztosan megtarthassa pozícióját a mandsu földön, a cári birodalom kénytelen volt több hatalmi szféráját a koreai császárságra is kiterjeszteni. Bár emezt nem szállotta meg, de hadiköteket szervezett tengerpartján, hajóhadat ama vizekben tartogatta, kereskedővel és politikai ügynökeivel későbbi hódítások számára a koreai talajt előkészítette. S tette ezt nem törődve Japán bosszankodásával, mely a koreai császár birodalma fölött

már korábban megszerezte volt a politikai gyámságot, igényét Koreának — a szélső Kelet beteg emberének — bekebelezésére hangosan hirdette és erélyesen tartotta, Oroszországnak Mandzsuriában való állásfoglalását pedig a saját terjeszkedő politikája ellen intézett ellenséges cselekedetek minősítette.

Dióhéjba szorítva az orosz-japán összecsütközésnek ezek az indító okai. Két világuralmi törekvés kerül itt szemközt egymással. A vén Oroszország és az itju Japán méri össze félelmetes túlsúlyban fegyvereit, mindegyikük a Csendes-Oceán felett való uralomért versengve. Nem tegnap óta készülődik e vállalkozásra Oroszország. Másfél évtized óta vas-következéssel, csodálatraméltó szívóssággal és rendkívüli önmegtadadással készíti azt elő. A nyolcvanas évek közepéig az orosz politikának egészen más volt a becsvágya és az irányzata. Álmainak álma a gazdag és virágzó Hindosztán elfoglalása volt. Ezért kerítette befolyása alá Afganisztánt; legügyesebb katonáját, a geniális Skobelevet ezért küldte előre a mervi oázisig, ahonnan Perzsiát remélte sakkban tarthatni; vasúti politikájának, kereskedelmi terjeszkedésének, diplomáciai erőfeszítésének egységes célja az India felé való közeledés volt. Ezt a politikáját egy magyar ember világtekintélye és agilitása hiúsította meg. Ez a hazánkfia: Vambéry Ármán. Ő volt az, aki irataival, felolvasásával, személyes közbelépésével felrázta nem-bánomságból az angol közvéleményt s a brit politikát. Ő volt az, aki a lassu, de következetes orosz terjeszkedésnek minden újabb lépésénél félreverte a harangot s hirdette a veszélyt, amelyet Indiának orosz kébe kerülése elsősorban Anglia világuralmának, de aztán az európai művelődésnek is okozna. Így alakult ki Angliában a gyanakvó feltékenység az orosz terjeszkedéssel szemben s ez az áramlat tette oly hatalmasá brit földön az imperialis világpolitika gondolatát, amely

egyfelől megszilárdította az angol befolyást az India és ázsiai Oroszország közt fekvő ugynevezett puffer-államokban, másfelől pedig új vállalatokba fogott Dél-Afrikában, nem azért, hogy Transvaalt lenyelje, hanem hogy megmutassa Oroszországnak, hogy nemcsak eddigi birtokát tudja védeni, hanem új szerzésekre is telik erejéből.

Mindezeknek hatása alatt az orosz terjeszkedés megakadt az India felé vezető uton. Nem mondott le semmiről, nem vonta vissza egyetlen őrszemét sem, csak elhalasztotta indiai vállalkozását, mert nem tudta magát még elég erősnek, hogy hajóhadát Anglia roppant tengeri haderejével összemérje. Am ugyanekkor más irányba csapatot át a világhódító orosz politika, amely a cárt Ázsia császárjává akarja megtenni. Rávetette a szemét Kínára, erre a rengeteg birodalomra, amely az egész emberi nem egyharmadát foglalja magában, amelynek az európai művelődéstől való teljes elmaradottsága olcsó és gazdag babérral kecsegtette s amelybe annál könnyebben vélt belekezdhetni, mert hiszen sem Angliának, sem más európai nagyhatalomnak szerzett jogaiba ott nem ütközik. A guruló orosz rubel rendezte ott az európaiak lemeszarását, a kínai császár körül egyre megújuló palotaforradalmakat: zavart akartak csinálni a mennyei birodalomban, hogy a zavarosban halászhasanak. Ekkor lépett először a világpolitika színterére Japán mint modern hatalmi tényező. Ez a csodálatos intelligenciájú, rendkívüli tetteire, mesés szorgalmú s hihetetlenül kulturképes nép, amely évtizedek óta nagy sikerrel civilizálódik, gazdagodik s szervezeti politikai s katonai erejét, méltán érez magában hivatottságot arra, hogy Kelet-Ázsia vezető hatalmává legyen. Teremtett magának ipart, kereskedelmet, irodalmat, sajtót, művészetet, s ami a legfőbb dolog: kitűnően fel-fegyverzett hadsereget és hajóhadat, amelyet Európában tanult tisztek képeztek ki a leg-

TÁRCA

A kis doktor szerelme.

A Budapesti Napló eredeti tárcája.

Írta: Gergely István.

Az állomásfőnök katonásan szalutált és a lakájok a sárga bőrkufferokkal, óriási kosztüm-kosarakkal és kalapskatulyákkal sürögtek-forogtak. Ernyedellenül segített nekik az állomásfőnök, aki boldogtalan volt, hogy a kastélyba hat hónap előtt hívták meg először és utoljára — és többé sohasem! A szerencsétlen ember tudniillik a lunch után fogpiszkálót kért...

— Hát mi a baja Pistának? — kérdezte Kunigunda egy ócska spanyol udvarmesternő szertartásosságával unokaöccsétől, aki karfonozva vezette át a külső urasági várótermen, ki a várakozó coach-hoz. — Megtudtam, hogy beteg, hát rögtön leutaztam, — csak kell, hogy valaki körülötte legyen, aki figyelni tudja. Mert a kis doktor semmire se konyit... Mi leli Pistát?

Bandi, aki Kunigundával csak bécsi dialektusban tudott beszélni, a legsötétebb lehenfeldi nyelven felelt:

— Er is halt wieder a bissel krank!
— Kérzem a hangodból, hogy már megint összevesztél batyáddal, ti nevétségos ember-k, — jó, hogy eljöttem. — Majd leszóit a kocsiból! — Irma, a kazettát!

A feketeruhás komorna, aki olyan türelmes és jószágos, akár egy betegápoló apáca, szenvedő alázattal adta föl Kunigunda grófné ölébe a kazettát.

— Haha, a házi patika! — kacagott a hírkörmög Bandi, mint egy rakoncátlan gyerek valami bolondságon. — Az Irmának használ, egy-

általában nem akar meghalni. Nyilván ki fog száradni és egyszerre csak elesik, mint mumia. Különben majd most a Pistát is gyógyíthatjátok, — mehetünk!

A kocsii megindult és csakhamar az uraság számára fenntartott külön utra tért. A levegőben reszkettek a májusi napsugarak és az orgonaillet diadalmas bujassággal töltötte be az egész viágot. Majd a százados parkba jutottak, ahol az ősi ták zöld diadalkapuval fogadták és a nagy esőnedségekben kristálytisza patak csörgedezett a gót kleptomruinak alatt. Egyszerre kitáult a látóhatár, előtűnt a csillámló széles partján az ősi kastély könnyed bástyái, amint élesen rajzolják szürke körvonalaikat a kéklő égboltozatra.

— Mi újság még a kastélyban? — kérdi Kunigunda.

— Képzeld csak, a kis doktor örülten szerelmes lady Roseba, — pompásan lehet rajtam mutatni. Rose kegyetlenül ugratja...

— A szerelmehez tán jobban ért, mint a gyógyításhoz, — gunyolódott Kunigunda, aki gyűlölte az orvosokat, mint minden kuruzsolt.

Amint most a kocsii egy hatalmas kanyarlattal az udvarra befordult, háromszor húzta meg a nagy ezüstharangot a bujfonatos öreg huszár és az alsó bejárónál feltűnik Pista gróf zöld ruhája. Jobbja fekéte kendőben nyugszik, nagyon sápadt, de nagy urak mo-olyával, mely mind a faldalmat eltagad, erőmetesen üdvözli a „Végzetet”, amint Kunigundát maguk között nevezték.

— Mi a bujod? Hol fás? — volt Kunigunda első szava, mialatt fontos ránézők a szede homlokát és szakértő szigorúsággal nézett Pista szeme közé.

— Majd elmondom, — mosolygott a tömzi kis kopasz. — Nem parancsolsz előbb a lunchhez?

Az ebédlőben még egy jó félórát várhatott a társaság Kunigundára, aki tolettjével volt el-

folgalva. Istenem, annak idején ő volt első szerelme Pista grófnak, aki mint bajusztalan dragonyos-kadét tüzes ostrommal egy csapásra hódította meg a harmincéves asszonyt.

— Hagyjuk a Végzetet! — türelmetlenkedék lady Rose — éhes vagyok, mint a farkas.

— Megvárjuk, — szól határozatlan Pista, aki, valahányszor Kunigunda meglátogatja, az első napokban mindig elnéző és türelmes íranta; annál gyorsabban azonban később.

A fehér asztal körül váltakoznak a csoportok. Ott volt lady Rose, egy dr. báis, értelemes, barna asszony, aki a legérősebb havannákat szívja, löversenyeken futtat, a háziur közeli rokona, néhány hónapja csak, hogy özvregre lett egy öreg angol diplomatának. Ott van aztán még néhány arisztokrata tiszt a garnizonból, aki lármázva tolakodik lady Rose körül, egy fiatal piktor, az utolsó divat kikent-kifent karrikaturája, a jószág-gazdát s egy-két gentry a szomszédból.

Az ablak mellett pedig magában áll doktor Miller, egy nőiesen finom fiatal férfi, aki a grófi család kegyelméből végzele el tanulmányait és most uradalmi orvos. Felénk csodálatat tekint hebe-hóba a hatalmas ladyra.

Végre megérkezett Kunigunda és leülhettek étkezni.

— Ah, gratulálok, — üdvözölte Kunigunda a festőt, — megnyerte a díjat; örült ugyebar?

— Bizony, nagy érzés volt.

— Ez körülbelül ugyanaz lehet, — rikácsolt közbe egy pisze dragonyos-tiszt, — mint mikor az ember először jön be elsőnek.

Itt az egyik adomázni szerető földbirtokos közbeszólt:

— Erről eszembe jut egy nagyszerű vicc egy jószágigazgatóról, aki rengetegül meglöpté a gazdáját. Hát kérem alássan egyszer...

modernebb szellemben. Vegyük hozzá még, hogy a japán reformpolitika demokratikus és népképviseleti alkotmányt adott ennek az ázsiai országnak s hogy az új parlamentarizmus erőfejlesztő hatása ott kifűzően bevált, — s kétségtelen lesz előttünk, hogy Japán legalább ugyanannyi joggal verseng az ázsiai hegemoniáért, mint Oroszország, amelynek ma is még csak csonka kulturája van, de politikai és alkotmányos szabadsága még maig sincsen.

Japán tehát, midőn felismerte az orosz politikának Kínára való aspirációit, maga is nyíltan lépett fel igényeivel. Elsőbbed a koreai császárságot kívánta Kína befolyása alól kigradni s a saját hatalmi körébe csatolni. A maroknyi Japán, amely Magyarországnál is kisebb s amelynek lakossága alig tízedrésze Kína népességének, háborút erőszakolt a mennyei birodalomra, emezt rövidesen alaposan el is verte és Koreát a maga hatalmi szférájába vonta bele. Majd mikor a pekingi német követ leglykolása után Oroszország, amely már rátette volt kezét Mandsuriára, a saját szakállára akarta Kínát megfenyíteni, a japán diplomácia erőteljes fellépése el tudta érni azt, hogy német fővezérlet alatt nemzetközi akció jött létre, elannyira, hogy a muszka kéz a zavarosan nem halaszthatott.

Itt kezdődik a versengő két hatalom összelüzése. Japánnak arra kellett törekednie, hogy Oroszország őrítse ki Mandsuriát, mert ha ottmarad, könnyen ragadhatja magához Koreát s ha egyszer Koreában van a kozák, nemcsak Kína esett a cári birodalom ölébe, hanem a koreai tengerparttól Japánt is könnyen meghódíthatja. Viszont az orosz politikának arra kellett törekednie, hogy Japánt megfélemlítse és megalázza, nehogy a mandsu földről el kelljen vonulnia, mert ha onnan kiszorítottatik, Japán állandóan gyökeret ver Koreában s innen hatalmába keríti nemcsak Mandsuriát, hanem idővel az előbb-utóbb összeomló kínai birodalmat is.

Japán tehát követeli Mandsuországot kiürítését. Ellenben Oroszország nemcsak ki nem vonul a mandsu földről, hanem Korea északi részét is magának követeli, ahol — Port-Arthurban — már van is egy szénállomása, amelyet suttymomban hadikikötővé bővített. Az ellentétek tehát elég élesen vannak felállítva. A jegyzékváltás ingerült s a béke immár hajszálnyival fonalon lóg csupán.

Vagy talán már azon sem. Hire jó ugyanis annak, hogy Alexejev tengernagy,

akik a cár rendkívüli feljhatalommal a kelet-ázsiai dolgok intézésével bízott meg, Mandsuriából egy muszka vadászrezdet küldött Koreába, hogy ott a Csemulpo körül állítólag támadt zendüléseket leverje. Az első orosz csapat megjelenése koreai földön nyilvánvalóan feleslegessé tesz minden további jegyzékváltást. Ez már több, mint ultimátum, sőt hadizenetnél is több: az ellenségeskedéseknek ez már valóságos megkezdése. Oroszország ezt a csapatot onnan többé vissza nem vonhatja, ha csak magát megalázni nem akarja. Viszont Japán nem tűrheti, hogy Koreában, amely fölött a hegemoniát győzelmes háboruban ő nyerte el, orosz csapatok hódítókul jelenjenek meg. Oroszország nagy szárazföldi haderőt — hat hadtestet — dobhat rövid időn belül Koreába, ellenben Japánnak tengeri hadereje sokkalta hatalmasabb Oroszországnál. S ezenkívül ott van az angol-japán dac- és védszövetség, amely Angliát segítségadásra kötelezi, ha Japán végveszedelemben sodródna.

A háború tehát jóformán megkezdődött. Oroszország nyilván azért lépett a mi monarchiánkkal a balkáni kérdésekre nézve békés megállapodásra, mert szabadkezelt kíván magának Kelet-Ázsiában biztosítani s mert nem akar esetleg két tűz közé szorúlni. Ha megverik Koreában, akkor kikergetik Mandsuriából is, ám ugyanakkor Japán fenyomulhat Szibériára is, amelynek roppant terjedelme s nagy gazdagsága bőséges zsákmányt ígér. És ha ezáltal a cár ellen fordul a hadiszerecsse, nyílt lángra lobban birodalmában a lappangó forradalom, elnyomott népe szabadságot és alkotmányt csikar ki magának, s a zarnoki világhatalom könnyen juthat végzetes katasztrófák elé. Az agyaglábu óriás, ahogy Oroszországot nevezik, óvakodjék attól, hogy Keletáziában megbotojjon: úgy odavágódhat, hogy cserepekre török. S mi más lenne az európai fejlődés iránya, mi más nevezetesen a magyar nemzet sorsa, ha a zarnoki óriás birodalom helyén szabad népek szabad államai keletkeznek?!

A megobstruált cím.

Budapest, január 7.

A Tisza István vaskeze — talán már meg is rozsdásodott. Vaskéz ennyit még nem pihent. Nap telik nap után s az a tizenötötényi csoport, mely az általános obstrukcióban még se látszott, vigan csinálja tovább az obstrukció epilógusát, melyben

magát olyan kellemetlenül tudta észrevétni. Az eleinte Ugronról nevezett, utóbb Szederkényi néven bejegyzett, voltaképpen pedig Holló vezetésével dolgozó kis csoport a katonai létszám megállapításáról szóló javaslat címénél is obstruál s a néppárt, mely sohasem obstruált, de mindig segítette az obstrukciót, most sem obstruál, de segít az obstrukciónak. A néppárt is beszél s a néppárt is bead határozati javaslatokat — a címhez. Tisza István pedig kénytelen türelmesen nézni a színjátékot s nem csaphat le vaskezével. Azt bizony még megési a rozsdá.

Ma már napirend előtt is volt egy kis esetetapó.

A néppárt telegrammot kapott Dunaszerdahelyről, ahova jelöltjének támogatására Udvarý Ferenc képviselő urat küldte le. Udvarý telegramfált Rakovszkynak s ötoldalas táviratban jelentette, hogy a szabadlövőpárti választók a zsina-gógában gyűléseznek, a néppárti jelöltnek pedig még a programbeszéd elmondását sem engedik meg. A hosszú telegramm alapján báró Kaas Ivor napirend előtt heves támadást intézett a kormány ellen s egyben szóba hozta a főispáni kinevezésekből konstatálható új szellemet s az ugynevezett régi rendszer föltámadását. Gróf Tisza István miniszterelnök nyomban megfelelt a támadásra s elsősorban azt jegyezte meg, hogy a választások körül fölmerülő visszaélések nem tartoznak rá, mert azoknak itélő foruma a Kuria! Ebből a szempontból tehát a hozzá címzett támadásokat ki sem szedi a borítékból. Ami általában a választásokat illeti, ő legfőképpen arra ügyelhet, hogy a választók pártkülönbség nélkül szabadon gyakorolhassák jogaikat. De mindenki. S erre ügyelni is fog. Hogy pedig valami régi rendszer föltámadásáról beszélnek: az kísértetlítés. Jelszavakkal nem dobálódzik, de nyugodt lélekkel várja az objektív bírálatot kormányzati téren fölött.

— Minden konkrét panaszt rövid uton orvoslok, de pletykákkal nem ostromoljanak!

A miniszterelnök nyilatkozatát a többség megéltjezte s a panaszos néppárt sem kifogásolta. Ez a esetetapó tehát elég csöndesen végződött.

A katonai javaslat címűtája is csak az első perekben fenyegetett viharral. Mikor ugyanis a címhez Rakovszky István jelentkezett szólásra s mindjárt bevezetésül hosszasan elgonyolódott Münnich Aurél előadóval, hogy hála a teremőnek, milyen gömbölyű maradt s mennyire nem viselték meg az obstrukció izgalmai: az elnöki székből Felitzsch Artur rácsöngtetett, hogy az előadó testi egészsége talán még se tartozik a cíművitához.

Rakovszky gögösen kiáltott fel:

— Csak nincs baj?

— Szó sincs róla, — mosolygott a doktor, — egy kis seb, de tisztán kell tartani.

— Hát akkor jöhét!

Kunigunda, aki végighallgatta az egész beszédet, szinte gyűlölettel kergette az orvost:

— Mehet bátran. Itt vagyok én, — ugyebár, Pista?

Erre lady Rose egyszerűen a kis doktor karjába öltötte karját és a szó teljes értelmében magával vonzolta. Amint a kastély előtt ropogó kavicsos a kikötő felé haladtak, utánuk nézett Kunigunda meg Pista gróf. Kunigunda kajánul sziszegett:

— Ni, a szemérmetlen perszóna, olyan erőszakosan bánik ezzel a kis fiúval, mint egy baka a szeretőjével. Látna, hogy cipeite magával? De se baj, legalább megnézem a maga sebtét is, huszonnégy óra alatt megkurálom. Menjünk föl a maga hálószobájába, Irma már elkészítette a kazettát.

Ez a kuruzslóasszony úgy szeretett gyógyítani, mint a részeg ember inni.

Beboruló alkonyattal lady Rose és a kis doktor visszatértek a kirándulásról. A férfi egyáltalán szontagk még a mai nap üdvösséges emlékei: a csillogó víz, a kékséges égbolt, az első csók, a szerelem gyönyöre, az az erős, büszke asszony mint az ő megalázkodó rabszolgája az erdőség mélységében — még úgy egészen átérte, hogy ma élte meg léte legboldogabb napját — amikor hirtelen magához térítette a lázas izgatottság, amely az elcsőtétült kastélyban működött. Minden fel volt fordulva, a szolgák rémülten szaladgáltak és a vén huszár, borzalommal a gróf szobája felé intett.

Az egész társaság gonosz mosolylyal mezesztette villogó szemét a tányérra, hébe-hóba odapillantván a gróf jószágigazgatójára, aki nyugodtan étkezett. Legjobbban mulatott Pista gróf. Erre az adomást ur rajtakapta magát a tapintatásán, kissé még gügyögött, aztán elhalgaltatott, a nélkül, hogy befejezte volna.

Mire kinos esőnd támadt. És ekkor történt, hogy Pista egyszerre fölkiáltott és sápadtan hanyatlott vissza székére. Kunigunda, aki mellette ült, hogy az étkezésnél segítségére lehessen, rögtön felkiáltott:

— Irma, a kazettámat!

Miller orvos, aki az egész ebéd alatt csak lady Roset bámulta, most a grófhöz sietett:

— Mondtam a gróf urnak, maradjon nyugodtan.

— Számár! — kiáltott rá Pista gróf, — durva zarnoka mindazoknak, akik neki hálával tartoznak. — Csak egy kis nyílallás volt . . .

A kis orvos fejébe szökkenett a vér, mintha süri, nehéző könnyeken át látta a világot, és elpirulva nézett lady Rosera, mint valami szegénylős gyermek, akit elverték egy idegen, de szeretett ember jelenlétében. És az asszony, aki heteken át csak mulatott a filigrán emberke kitarító kutyahűségén, most egyszerre férfias részvétellel, meleg jószággal fogta fel a szegénykezű pillantást és az egész ebéd alatt nem szólt többet egy szót se, de gyakran nézett arra a nőies férfura.

Pista gróf pedig észrevette a doktor fájdalom zavarát: megszúnta és mintegy mentségül beszélni kezdett:

— Az egész orvosi tudomány egy fabatkát sem ér. A tanárok is szamarkák, nemcsak az orvosok . . .

— Ez már így van, — szólt közbe Kuni-

gunda, (g felé emelve tekintetét. Pista pedig ekként folytatta:

— Egyszer egy eltévedt golyó apámnak a combjába turódott. Rögien tanárt hívtak, aki természetesen le akarta vágni az egész lábszárát. Az apám pofonvágtá. A golyó benne maradt és az öreg golyóstul még harminc évig élt.

— Engedelmet, ha minckét évig! — igazította ki Bardi fitymáló hangon bátyját, akit kétségbeejtett, ha memóriája valahogyan cserbenhagyja.

Most aztán Kunigunda kezdett beszélni az ő csudálatos gyógyításáról és Pista gróf tényleg valami babonas tisztelettel hallgatta és egész valóját elfogta a gyermekdedség naivitása. Mikor az idős hölgy elmesélte, hogy egyik barátinőt azzal gyógyította ki szívbajából, hogy a szobájába tiz gimplit tétetett, Pista is tanuszkodott:

— Csakugyan én is hallottam, hogy az jó szer a szívátj ellen, mert a gimpli magába szívja a levegőtől az ártalmas bacillusokat.

Aki okos ember volt, az ebben a pillanatban jelentősen egymásra nézett, de senkire mert ellentmondani.

A lunch után a kiszögellő erkélyablaknál találkozott lady Rose a kis doktorral. A hatalmas termetű asszony szilárd melegséggel tartotta egy ideig a keskeny férkőzetet a magáéban és rejtelmes kíváncsisággal, valami különös fátyolos tekintettel nézett farkasszemet a férfival. Végre megszólalt:

— Jöjjön, kiserjen el a yachton!

És odaintett a napvilágban csillogó tóra, amely a fák közül felragyogott hozzájuk, himbálván a kikötőben a már elkészített angol járművet, akárcsak egy óriási fehér pillangót.

— Boesánat, nekem a gyöngékedő gróf mellett kell maradnom.

— Nem töröm, hogy szólásszabadságomban korlátozzanak!

És háromszor, indulatosan ismételte:

— Nem töröm!

A többség föllázad a hang ellen s dühösen kérdezte:

— Micsoda hang ez?

Rakovszky hátrafordult az obstrukció szolgálatkés legénységéhez:

— *Kérjétek sirt ülést!*

S már vándorolni kezdett a félelmes iv, de közben az elnök, a házszabályokra való hivatkozással a szerencsére igen nyugodtan, konstatacióval felszólításának jogosságát, azonfelül Rakovszky-nak is támadt valamelyes ötlete s a zárt ülés gondolata, amilyen gyorsan támadt, olyan gyorsan el is múlt.

Rakovszky ötlete pedig ez volt:

— A javaslat címe igen szorosan összefügg az előadó ur szerencsés meggyarapodásával, mert éppen azt akarom kimutatni, hogy a javaslat címe is meggyarapodott, míg indoklása meg-sorványodott.

Mínt hogy az ötlettel maga Rakovszky nagyon meg volt elégedve, lemondott a zárt ülés kéréséről s azontúl a címvet csöndesen és unalmasan hőmpolygott tovább. Rakovszky határozati javaslatot terjesztett be, hogy a hadügyi kormány a pontos kimutatást az önkéntesen sor alá jelentkező hadkötelesekről, nehogy a régi alapon kért ujonc-lészámon felül az önkéntes jelentkezések is szerepljenek az ujonckontingenst s így a hadügyi kormányzat kerül uton mégis fölemelt létszámot kapjon. A címhez beszéltek még: *Okolicsányi* László, báró *Kaas Ivor*, *Holló Lajos* és természetesen egyikük sem mulasztotta el, hogy határozati javaslat benyújtásával biztosítsa magának a záróbeszéd jogát is. Mínt hogy pedig a címhez az obstruktorok mindenike beszél s mindegyikük „záróbeszél” is: a cím megobstruálása elég sokáig eltarthat.

Az ülés végén *Lovassy Márton* sürgős interpellációban kért felvilágosítást a póttartalékosok behívása s a kiszolgált katonáknak Boszniában való visszatartása dolgában. *Nyiry* honvédelmi miniszter ma még nem válaszolt érdemlegesen, de annyit már eleve jelzett, hogy a behívások s a visszatartások egyaránt törvényes alapon s megfelelő formában történtek. A póttartalékosok behívása ellen remonstráló törvényhatóságoknak szólt a miniszter üzenete, hogy a hadügyi kormányzat sürgős megkezeletéseit mindenekelőtt végre kell hajtani s csak azután állhatnak elő grávmeneikkel.

Holnap utazunk tovább a cím körül...

— Mi történt? — kiáltottak fel és berohantak a gróf hálszobájába.

Akárcaik valami kriptát, vagy husz gyertya világította meg a kényelmes, puha garzon-fészeket és az ágyban eltorzult sápadtságban fekvőt Pista gróf. Csupa vér és vér.

Bandi, a hórihorgas legény, megtörve zokogott az ágy fejénél, — Irma pedig a feketeruhás komorna, nyugodtan állt a jegesveder mellett, mintha ő volna a halál anyja.

A doktor az ágyhoz rohant.
— Pedig a méltóságos asszony olyan szépen operálta meg a sebet. . .

— Vége. Meghalt! — kiáltott fel doktor Miller.

— Hogyan? — sápadt el lady Rose.

— Irózatos. Felvágta az ütőerét. Elvérzett.

— Rémes! Hol van Kunigunda?

— A szegény méltósága beteg lett az izgalomtól.

— Jaj, jaj, édes bátyám, — sirt kétségbe-esve Bandi, mint egy kis gyerek.

Rose, a férfias asszony már megalkudott a helyzettel és fagyosan odaszólt:

— Hallod Bandi, de kár, hogy előbb nem tudtad, hogy mennyire szereted a bátyádat.

Egyszerre csak lady Rose sirva dőlt térdre az ágy mellett.

Az orvos merengve nézte a szép asszonyt, aki most az övé. Eszébe jutott, hogy a részvét kergette ezt a hatalmas, büszke lényt a megaláztatott ember karjaiba.

— Elett-m boldogságát mégis csak ennek a halottnak köszönhetem.

És amint kiengesztelődvé zárta le a már üveges szemeket, lelkendezve jött egy szolgá:

— Kunigunda grófné rögtön kéri a doktor urat, — nagyon rosszul van.

A képviselőház ülése január 7-én.

— Kezdeté délelőtt 10¹/₂ órakor. —

Az elnök báró *Feilitzsch Artur* a jegyzőkönyv hitelesítése után megemlékezik *Eremits* Pál haláláról. A ház részvételt veszi tudomásul a képviselő elhunytát és megbizta az elnököt, hogy a haláleset által megüresedett nagy-kikindai kerületben a választás iránt intézkedjék.

Lovassy Márton a póttartalékosok behívása és a boszniai magyar csapatok dolgában sürgős interpellációt jelentett be, amelynek megközítésére félhárom órakor tér át a Ház.

(A dunaszerdahelyi választás.)

Elnök jelenti, hogy báró *Kaas Ivor* a dunaszerdahelyi választás ügyében napirend előtt kért szót. Báró *Kaas Ivor* elmondja, hogy a dunaszerdahelyi kerületben a szabadelvű párti jelölt érdekében maga Bartal Aurél pozsonyi főispán s emelvényesen kerteskedik. (Zaj a baloldalon.)

Rakovszky István: A régi rendszer!

Báró *Kaas Ivor*: Az a Bartal Aurél az, akinek működése a választások körül az egész ország ismeri. A stomiai hírhedt választást szintén Bartal Aurél vezette. Az ott történt visszaélések élénk emlékezetben vannak mindenkinek. Kifogásolja a főispán személyes kerteskedését mindenekelőtt, amely-lyel nemcsak hogy törvényt tart, de kisebbiti a maga indítványát is. Azonban pedig utalozik az ellen, hogy a néppártnak megiltottak, hogy választói gyűlést tarthasson. Ez Alsó-Nyárasdon történt. Kifogásolja azt is, hogy a szabadelvű pártok a zsinagógában választói értekezletet tartottak. *Udvarý Ferenc* képviselőnek pedig a csendőrök nem engedték meg, hogy beszélhesen, illetve beszéd közben szuronváltak meléneke szegyeztek. A választást ma elítél meg *Duna-Szerdahelyen*. Kéri a belügyminisztert, utassítsa az ottani hatóságokat sürgősen, hogy a visszaéléseket akadályozzák meg, de toroltassa meg az eddigi visszaéléseket is. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Mindenekelőtt elminálja választói azokat a pontokat, amelyek reá, mint az ország belügyi kormányzatának felelős vezetőjére, abszolút nem tartoznak. Kettő elemlitette, hogy ott etetés, itatás folyik, telemlitette, hogy a zsinagógában párgyülés tartottak. Történt ez, nem történt-e, — a miniszterelnök nem tudja. Ha történt, nem volt helyes. De akár történt, akár nem, neki semmiféle joga és módja ebbe a kérdésbe beavatkozni, mert az ilyenféle visszaélések orvoslása a Kuria elé tartozik. (Helyes és jobboldal.)

Neki választásokra befolyást gyakorolni csak abban az irányban szabad és lehet, hogy elsősorban megvédje a rendet, a közbiztonságot, a választói választói szabadságot pártkülönbség nélkül, minden irányban. (Helyeslés jobboldal.) Tehát megvédje őket a hatóságoknak netalán tulkapásával szemben és az izgatós és tömeges terrorizmussal szemben. (Helyeslés jobboldal.) A másik kötelessége az, hogy örökös-jék a felett hogy a hatóságok és a hatósági személyek a választásokra vonatkozó törvényes dispoziókhöz tartásuk magukat. A törvény szigorúan körülírja mindazt, amit a hatósági közegeknek nem szabad tenni. A dolog természeténél fogva először is feltétlenül kizárja a hivatalos pressziót, a hivatalos hatalommal való visszaélést, a beavatkozást a választásba. Másodsor taxative sorol fel bizonyos olyan tényke-déseket, amelyekben hatósági személyeknek mint magánszemélyeknek sem szabad részt venni. Minden azután, ami ezen taxative felsorolásban benn nem foglalatik, megtiltva nincs. A hatósági személyeknek, tisztviselőknak jogukban áll nem hivatalos hatalmukkal, de mint magánszemélyeknek is részt venni a választási küzdelemben, megtenni mindazt, ami törvényes tilalom alatt nincs, és ő a tisztviselői kart ezen jogkörében minden bárholban jövő tadmással szemben forja védelmezni. (Helyeslés jobboldal.)

Báró Kaas Ivor: Esmerem ezen jogokat!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Annál jobb, ha ebben egy véleményen vagyunk! Ami már most a t. képviselő ur által felhozott konkrét tényeket illeti, én azokra most csak azt mondhatom, hogy a tényállásról meggyőződést fogok szerezni, arról a t. Házat tájékoztatói fogom és akkor fogom megmondhatni azt hogy látom-e szükségét és na igen, mennyiben, a beavatkozásnak. Legyen róla meggyőződve a képviselő ur, hogy én minden körülmények közt, ugy nyilvános jelentésekben, mint az illető hatósági közegekkel való bizalmas érintkezés közben határo-zottabban adtam kifejezést annak, hogy mint a hatóságoktól megvárom, hogy kötelességüket a közrend fenntartása és a választói szabadságának biztosítása körül teljesítsék és amint halandó vagyok a hatóságo-kat jogaik gyakorlásában megvédeni, ugy másrés-ről szigorúan és feltétlenül ragaszkodom a törvény becsületes végrehajtásához. (Helyeslés a jobboldalon.) Ha tehát — remélem, nem lesz így — a hatóságo-k részéről a törvény sértetelt volna meg ebben az esetben kötelességemnek fogom tartani eljárni.

Csak egy pont az, amire, mivel bizonyos elvi természetű is bír, már most teszsek egy rövid megjegyzést, és az a gyűlékezési jogra vonatkozik. Teljesen egyetérték a t. képviselő urral abban, hogy a választási küzdelemlnél a gyűlékezési jogot, minden pártköz tartozó választóknak és jelölteknek azon jog-gát, hogy programbeszédüket elmondhassák és meghallgathassák, egyenlő védelemben kell a hatósá-goknak részeseitleniük.

Uray Imre: Természetes!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Természetes! Hogyne! Azonban méltóztatna nekem megengedni, olyan kerületben ahol erősen küzdelem folyik, ahol ugyanazon napokon több párt jelöltjei érdekében jelenetnek be és tartálnak népgyűlések, sorszor mellőz-hetetlenül szükséges lesz, hogy a népgyűlések idő-beosztására néve a hatóság bizonyos intézkedést te-

gyen. (Helyeslés jobboldal.) mert különben ugyanazon helyen, ugyanazon községben, ugyanazon órában különböző pártu programbeszédük elmondása kísé-reletnek meg, ami mindenesetre veszélyeztetné a közbéket.

Uray Gábor: Aki előbb jelentette be!

Gróf Tisza István miniszterelnök: Nem szüksé-ges, hogy engem kitalitson a képviselő ur. Természe-tes, hogy ebben a tekintetben is teljes pártatlansággal kell eljárni és csak a bejelenténi előbbség lehet irányadó. Semmi szükség nem volt, hogy ezt nekem telemlitse a képviselő ur. (Zaj baloldal.) Hanem felho-zom ezt igenis azért, mert fordulhatnak elő bizonyos ilyen korlátozások a népgyűlések idejére vonatkozó-lag, amelyek az azonban, amint előadni szerencsém volt, a közrend fenntartásának szempontja igazolt. Ha ez nem igazolja, akkor, igen természetes, hibás volna minden korlátozás.

Ezek után csak egy pár szót kell még monda-nom az u. rendszerre vonatkozó megjegyzéset illető-leg a t. képviselő urnak. Nem szeretek sem jelszavakat kibocsátani, sem bizonyos általános frázisokkal dolgozni, mert egész lelki nyugalommal és egész bizalommal várom el az időtől, hogy ha a t. képviselő urak eljárásomból és tetteimből fogják megítélni kor-mányzati rendszeremet, ezt az ítéletet — minden objektív ember ítéletét — megnyugvással fogom fo-gadhatni. (Általános helyeslés.)

Én csak egy körülményre figyelmeltetek. Di-vatba kezd jönni a főispáni karban beátozt változó-sokról beszélni. Tagadhatatlan, egyfelől úresedésben is találom több főispáni állást, másfelől több főispán benyújtott lemondása el is fogadott. De hogy ebben volt-e valami olyan tendencia, amelyet némelyek igye-keznek beelőzni, erre néve csak egy pár száz adatot sorolok fel. Az első az, hogy a Széll Kálmán volt miniszterelnök ur által kinevezett vagy javas-latba hozott főispánok közül háromnak javaslatá fo-gadottat el. Mind a három, amennyire tájékozva va-gyok, egész életében mindig szabadelvű párti ember volt, tehát az u. n. régi szabadelvűek közé tartozott.

A Széll Kálmán miniszterelnök ur által kineve-zett főispánok közül mindazok akik a volt nemzeti pártköz tartoztak, megtartották állásukat. A — meg-úresedésbe jött állásokra kinevezettek két vármegyé-ben olyan férfiak, akik a pártkülai életben pronon-száttab szerepet nem játszottak, de akik, mint azon vármegyének éveken át kiogástalanul működő al-pispánjai, egyenesen közigazgatási szolgálatok által szereztek hivatásukat ezen állásokra. A többi vármegyékben főispánná való kinevezésben részesítettek többen azok közül, akik a szabadelvű pártok régi időben is prononzzál hívei voltak és a régi küzde-lmekben is résztvettek. De kinevezett egy olyan férfi is, aki, ha nem is e Házban, de a Házon kívül a volt nemzeti pártnak mindig kiváló tekintete tagja volt; kinevezett továbbá olyan férfi is, aki a za-badelvű pártok — amint a régebbi elnevezés volt — u. n. auzárius csoportjához tartozott.

Hát, t. képviselőház, én ezen tényeket csak azért hozom fel, hogy méltóztatnék látni, hogy engem a főispánok kinevezésénél kizárólag az a szempont vezetett, hogy a legalkalmasabb férfit szemeljen ki; (Élénk helyeslés a jobboldalon.) vettem azt a legal-kalmasabb férfit a tisztviselői karból, a politikai pártiet különböző árnyalataiból, minden egyéb mel-lékszempontot lértéve, tisztán az egyéni kvalifikáció-ra és arra tekintve, hogy az adott viszonyok között arra a helyre legjobb meggyőződésem szerint kitartok a legalkalmasabbnak. (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Ilyen jogosultsággal bírnak azután s ennyire felelnek meg a tényeknek mindazon általánosan han-goztatott vádak, amelyeket a képviselő urak e kor-mány kormányzati rendszerre vonatkozólag hangoz-tatni és felhozni szívesek voltak.

Ezeket kívántam megjegyezni. (Helyeslés a jobb-oldalon.) Különösen ismétlem, hogy én a választá-sokra néve mindazt, amit megtehetek arra, hogy a választások tisztasága és szabadsága — de minden irányban — megvédessék és megvalósíttassák, ugy ebben az esetben, mint minden más esetben meg fogom tenni. (Általános helyeslés.)

De nagyon kérném a képviselő urakat, hogy akkor, amidőn a választási küzdelem folyik, ha tud-nak valamely konkrét eseményt, amelyiknek orvoslása szükséges, hozzák azt a legrövidebb uton az én tudó-másomra rögtön, amikor segíthetnek rajta; ha pedig a választás alatt, vagy a választás után kapnak ilyen információkat, gyűződjének meg előbb a tényállás felől és akkor formailagadják vádjait, de ne lépjenek fel — ismétlem, a jóhiszeműséget nem vonom két-ségbe — ilyen a küzdelem hevében lábrakapott piety-kákkal, amelyek az ügynek semmiesetre hasznára nem válnak. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Zaj a baloldalon.)

(A cím-vita.)

A napirendre térnek át, az ujonc-lészámon megál-lapításáról szóló törvényjavaslat részleteinek folytató-lagos tárgyalására. A javaslat címe van soron.

Rakovszky István: Mindenekelőtt üdvözlé az előadó, hogy a hosszú vita után is ily jó egészsé-gben látja. . .

Feilitzsch Artur elnök: Figyelemtertem a szó-nokot, hogy a tárgyhoz szójon.

Rakovszky István: Nem töröm, hogy engem szó-lási jogomban korlátozzanak! (Nagy zaj.) Majd mindjárt zárt ülést kértünk!

Feilitzsch elnök: Az előadó egészségi állapota nem tartozik a tárgyhoz.

Rakovszky István: De igen, mert míg az új törvényjavaslat címe, mint az előadó ur, gyarapodott, addig az előadó megokolása megogyatkozott München előadó a régi javaslatban a létszámenekölést köve-telte most pedig a régi létszámot. Ha volna benne komoly következetesség, akkor a most napirenden lévő javaslatnak már nem ő volna az előadója. Azt hiszi a szólo, hogy a most napirenden lévő törvény-

javaslat is módot ad a hadügyi kormányzatnak a létszámemelésre, ha az ellenék nem lesz óvatoss. Határozati javaslatot ad be arra, hogy a honvédelmi miniszter készítsen kimutatást azokról a katonakötelesek illykről akik 1903. március elejétől 1903. végéig a hadseregbe önként belettek. Addig, amíg a miniszter ezt a kimutatást elő nem terjeszti, a Ház függeszti az a törvényjavaslat tárgyalását.

Uray Imre személynél kérdésben szólal fel. December közepén egy beszédében azt állította, hogy a Magyar szó című lap csupa haszonlesésből bontandó az együgyű protestáns papoktól. Megvallja, hogy helytelen kifejezést használt. Azt kellett volna mondania, hogy bozondó tartja az az újság a becsületes, egyszerű viszonyok között élő jóhiszemű református papoktól. Beszédéért megdánádként mint egyházmegyei gondnokot, neki mint gondnoknak nem az a kötelessége, hogy a hibákat takargassa, hanem hogy a hibákra az illetőket figyelmeztesse.

Orléansy László a törvényjavaslat címéhez beszél és kiugrasolja, hogy a cimben benne van ez a kifejezés: „közös hadsereg”. Partia is ellagadja azt az ellenindítványt, amelyet Szederkényi Nándor nyújtott be, hogy a mostani cím helyett ezt a szöveget alkalmazzák: Törvényjavaslat a magyar hadsereg és haditengerészet, valamint a honvédség ujonctalékmennyiségének az 1808. évi végéig való megalapítása tárgyában. de a maga részéről is terjeszt be indítványt a sorba-csapatok dolgában.

Szünet következik amely után a vitát folytatják. Az ülést essential **Jakabffy Imre** alelnök vezeti. **Baró Kaas Ivor** szintén a címhez beszél és határozati javaslatot nyújt be, hogy a cimben az jusson kifejezésre, hogy az ujonctalék megalapítása tiz esztendőre szól.

Kullos Lajos szintén módosítást akarja a cim és ebből a célból határozati javaslatot nyújt be amelyet szintén a „közös” szó helyett a hadsereg megnevezésénél ez a kifejezés használandó: „Az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg.”

Fel három óra lévén, elnök a vitát a mai napra berekeszti. Következik az ülés elején bejelentett sürgős interpelláció.

(A póttartalékosok behívása.)

Lovassy Márton Kérdi, kinek ellenjegyzése és felelőssége melletti adták ki azt a királyi parancsot, melynek folytán az első éviolyambeli tartalékosok és a három utolsó sorozási éviolyambeli póttartalékosok egy része folyó évi január hónap visszatartható illetve behívott? Mivel igazolja a honvédelmi miniszter, hogy Bosznában átadóan sokkal nagyobb a magyar kontingens mint az osztrák? Hajlandó-e a miniszter intézkedni, hogy a Bosznában immár negyedik esztendő óta szolgáló katonák hazabocsátassanak?

Uray Sándor honvédelmi miniszter röviden akar válaszolni, ceupan az első pontra nézve és azt is csak ideiglenesen. A póttartalékosokat alkotmányos uton hívták be, királyi parancsossal. A Rendelet Kézilyben meg ezent a bevitő rendelet és ebben vonatkozás történt a királyi parancsra. amelyet a miniszterelnök előterjesztésére adott ki a király. A kormány mindazon közegekkel szigorúan jár el, amelyek a rendelet végrehajtását megtagadnák. Ilyen végrehajtásról különben tudomása nincs, ha volt volna olyan tisztviselő aki ezt megkísérelte, az magának tudjonntsa a következményeket. Ez ideiglenes válasza az első pontra, a többire való feleletet ügögben tartja.

Lovassy Márton azt amit a miniszter a királyi parancsra nézve mondott, nem veheti tudomásul. Az nem elég, hogy a Rendelet Kézilyben van rá hivatkozás, azt ki kellett volna hrdetni.

Eszel az ülés d. u. 3 órakor bevérgződik.

BELFÖLD

A helyzet. A Szederkényi-csoport folytatja az obstrukciót, de ma már, ugy látszik, magára maradt. **Rakovszky István** próbálta ugyan egy kicsit támogatni, de csak féltékeny és óvatoss. Az obstrukció csoport makacs kitarása nagyon lehangolja a szabadelpvűpártot, amelynek hangulatát jellemzi a Magyar Nemzet ma esti számában megjelent következő fenygetés:

A szeriósus politikai körökben, és pedig pártkülönbség nélkül, egyre fokozódó elkeseredéssel szemlélik a folyton tartó frívól játékokat s mind erősebbé válik a szükség, hogy a dolgozni óhajtó elemek összefogjanak s megtalálják a módot azoknak a beklýóknak lerázására, melyekbe az országgyűlést néhány vakmerő ember szorítja.

Komplikálja a helyzetet a delegációk munkájának sürgössége is. Az osztrák delegáció ma már újra megkezdte működését. Délután ülést tartott a hadsereg élelmezése ügyében kiküldött albizottsága, hétéon pedig a költségvetési bizottság plénuma tárgyalja a közös kultúrminisztérium költségvetését. Hogy a magyar delegáció mikor láthat ismét munkához, az nem bizonyos, mert ez egyelőre a parlamenti helyzet alakulásától függ.

Az új nyitral főispán. Nyitralról távratozzák, hogy ma ment végbe fényes ünnepséggel, a szomszédos vármegyék notabilitásainak részvételével **Thuróczy Vilmos** főispán beiktatása. A város már tegnap zászló-

diszben volt, este pedig a házakat kivilágították. Hat órakor impozáns fakélyásmenet vonult a főispán lakására elő. ahol őt a város nevében **Faschler Ferenc** polgármester üdvözölte.

A mai ünnepség isentisztsélel kezdődött. A vármegye díszközgyűlésén **Markhot** Gyula aispán üdvözölte a főispánt, utána pedig dr. **Kostyál** Miklós vármegyei főjegyző fényes beszédben tolnásította a vármegye tisztikarának örömet. **Victorisz** Miklós országgyűlési képviselő a törvényhatóság nevében fejeste ki örömet Thuróczynek újból való kinevezése fölött. **Franciszi** Henrik papnövelei aigazgató az ellenék részéről hangsúlyozta, hogy mi sem áll utjában annak, hogy a pártok együttesen működjenek közre a vármegye érdekeinek kiegyesítésére. **Thuróczy** Vilmos főispán lelkes éjenzéstől kísért hosszabb, tartalmas beszédben adott kifejezést annak, mennyire csüggy a vármegyén. és ígérte, hogy a megye érdekeinek a kormányal minden há szós-ólója lesz. Délután két órakor a főispán ebédet adott.

Az eltagadott főpapi jövedelmek. A katolikus főpapi jövedelmeknek a kongrua-bizottság előtt levő bevalására megirtuk mi **As Újság** közlése nyomán és reá való hivatkozásal, hogy többrendbeli nevezése tévedésben leeszenek, s hogy a bizottság kénytelen volt lényeges kiigazításokat tenni — illetel. Erre a hírre csodotlón most a főhivatalos óciolat. Ma este tán a negyediket közli már a Magyar Nemzet. Az egyik félhivatalos közleményi mai számában **As Újság** is közli, de kijelenti, hogy intormációinak helyességét ez a cíciolat nem dönti meg. Mindenesetre érdekes az a beháború a félhivatalosak és negyedhivatalosak között.

Az ipartanács újjáélesztése. Ezelőtt hat esztendővel báró **Dániel** Ernő, akkori kereskedelemügyi miniszter újjászervezte az országos ipartanácsot, amelyet szélesebb hatáskörrel ruházott fel, helyet juttatva benne a közgazdasági autonóm szervezetek képviselőinek, valamint a politikai és gazdasági élet kiünöségeinek. Az újjászervezett ipartanácsot nagy díszszel, miniszteri beszéddel megalakították, megválasztották a végrehajtóbizottságot **Wekerle** Sándor elnöklése alatt és azután — soha többé össze nem hívták. **Hieronymi** Károly kereskedelemügyi miniszter most elhatározta, hogy az hat év előtt megszületett, de azóta elaludt ipartanácsot új, igazi életre ébreszti. Már fel is hívta az ipari érdeképviselet főbb testületeit, nevezetesen az Országos Iparegyesületet, a Gyáriparosok Országos Szövetséget, az összes kereskedelmi és iparkamarákat, hogy a tanácsba, amelynek mandátuma most amugy is lejárt, küldjék ki képviselőiket. Ezekon kívül a miniszter a maga részéről is fog tagokat kinevezni, még pedig az ipari és politikai világ elitjéből, el lévén tőkélve, hogy ennek az előkelő testületnek jelentős szerepet fog szánni a maga nagyszabásu iparpolitikájában. A miniszternek ezt az elhatározását mindenképpen helyesebbnek és bizalommal fogadjuk, mert arra vall, hogy az ipartejjesztés munkájában a gyakorlati étellel való közvetlen kapcsolatot keresi.

Tisza István ünnepsége. Budapest törvényhatósági bizottságának jószefvárosi tagjai ma este a Jószefvárosi Kör helyiségeiben vacsorát rendeztek gróf **Tisza** István miniszterelnök tiszteletére. A vacsorán jelen voltak: a kormány részéről gróf **Tisza** István miniszterelnök, **Berzeviczy** Albert közoktatásügyi és **Hieronymi** Károly kereskedelmi miniszter. A főváros képviselői közül jelen voltak: **Vérsi** József, **Morzsányi** Károly és **Sándor** Pál Ott voltak még a főváros törvényhatósági bizottságának összes tagjai, továbbá **Markus** József főpolgármester és **Halmos** János polgármester.

A lakomán az első felköszöntőt **Héltai** Ferenc, a vendéglátó klub elnöke mondta **Tisza** István miniszterelnökre. A főváros polgársága — ugymond — szilárd bizalommal kíséri a kormányelnök törekvéseit, hogy az alkotmányt az obstrukció veszedelmeiből s az országot a válságos helyzetből a boldog és egészséges fejlődés tiszta levegőjébe vezesse. Lelkes éjenzés közt a miniszterelnökre írtette poharát. **Császár** Jenő **Hieronymi** kereskedelmi minisztert éltezte, akinek nagy tudásától és bevált tetteirejétől az ipar és kereskedelem reménykedve várja érteljes fellendülését. (Éjenzés.) **Kanovics** apát-plébános **Berzeviczy** minisztert élteiti, a magyar kultúra lelkes apostolát, a kerület érdemeiben gazdag képviselőjét.

Feszült figyelem közt szólal fel gróf **Tisza** István miniszterelnök. Beszédében a politikai zsinatoság szükségességét hangsúlyozta. Meg kell szünnie ama hipokrizisnek mely az a kormány védőmunkái örve alatt az a kormányos élet létsalapjait támadja meg, mely nemzeti politikának nevezi az a törekvést, mely a nemzeti élet gyökereit ássa alá (Zajos tetszés.) A hazának arra van elsősorban szüksége, hogy a közélet megtisztuljon az általatéskötől, hogy a politikai irányzatok nyitlan valjanak színt. Az a kormányt meg kell menteni minden áron, mert az alkotmány romlása a nemzeti fejlődést nem segítheti elő, sőt kizárja azt. E nagy ólnak mindent alá kell rendezni még a következtesség látszatát is. Ugy kell tennünk. miut a hajós, aki irányító, nem veszi le szemét, de a pillanatai akadályok elől kitér, ám a célt nem téveszti szem elől, s minden kitérésével csak a célhoz igyekszik közelebb jutni. (Elénk tetszés.) A parlamentarizmus megmentése a nemzetöl függ. Ha a döntés órája eikövetkezik, a nemzetnek meg kell mutatni, hogy nem a képmutatókkal tart, akik hazug jelszavakkal elkábítják, hanem azokkal, kik céltudatos munkálják az alkotmány épségét s a nemzeti haladást szolgálják. A főváros polgárságának jótéjére írti poharát.

Ezután még **Hieronymi** és **Berzeviczy** miniszterek beszélték. A társaság **Balogh** Károly zenekarának játéka mellett még sokáig maradt együtt. A pompás vacsorát kitünő konyhájáról méltán híres **Müller** Antal, az Országos Kaszinó bérölje szolgáltatta.

A dunaszerdahelyi választás. **Dunaszerdahely**en ma zajlott le a képviselőválasztás amelyet tudvalevőleg **Bartal** Aurélnak főispánnak történi kinevezése tett szükségessé. Két jelölt volt: dr. **Katona** Mór egyetemi tanár, a szabadelpvűpárt jelöltje és **Ropcsányi** Gyula néppárti, aki már az általános választáson is fellépett. A választás heves küzdelem után **Katona** Mór győzelmeivel végződött. A szabadelpvűpárt hívei nagy lelkesedéssel fogadták ezt az eredményt.

Gyógyszereszek a kormányal. Ma délután az Országos Gyógyszerészegylet és a Budapesti Gyógyszerész Testület egyesült küldöttsége tisztelgett **Zboray Béla** és dr. **Jármay** Gyula elnökök vezetése alatt gróf **Tisza** István miniszterelnököl és **Berzeviczy** Albert kuluszminiszternél, hogy őket kormányalépvésük alkalmából üdvözöljék. A miniszterek igen szivesen fogadták a küldöttséget.

Gróf **Tisza** István miniszterelnök, akinek a küldöttség vezetője az áltános gyógyszerészeti ügy rendezését ajánlotta figyeembe, kijelentette, hogy a politikai helyzet ezidőre megoldható abban, hogy ez ügy gyökeres megoldásához hozzáásson, mibelyt azonban ideje enged az ügygel behatálan foglalkozni és azt annak idején az illekecs testület megalapítása mellett méltóan rendezni fogja. — **Berzeviczy** Albert közoktatásügyi miniszter pedig ígérte, hogy tanulmány tárgyává teszi azt a memorandumot, melyet a gyógyszerészkörök oktatási illetőleg a gyógyszerész-konzesszus határozatából kitolyólag elődjénél, **Wlassics** Gyulánál benyújtottak; addig is kijelentette hogy a gyógyszerészyakörökök szakiskoláinak támogatására a megjelölt összeget már az 1904. évi budgetbe előárnyozta.

Bizalom a szabolcsmegei függetlenségi képviselőknél. **Nyiregyházaról** távratozzák. A szabolcsmegei függetlenségi párt választmánya folyó hó 6-án ülést tartott, melyen elhatározták: hogy hivassék egybe a megei függetlenségi párt nagygyűlése és az bírálja el azt az indítványt mely bizalmatlanságot kíván szavazni Szabolcsvármegye függetlenségi párti képviselőinek az obstrukciótól való elállásuk miatt. — A megjelent párttagok összessége a kisebbség három szavazata ellenében az indítványt elvetelte és a vármegye összes függetlenségi párti képviselők, névszerint **Mészöly** Béla, **Bencs** László, **Kállay** Lipóti, **Papp** Zoltán és **Farkas** Balázs képviselők irányában valóvalan bizalmának adott kifejezést.

Tomics János rőpirata. **Tomics** János, az egykor nagyon sokat emlegetett szerb nemzetiégi vezér rőpiratot tett közzé ezzel a címmel: *A legújabb mérténylet a szerb nemzet egyhási autonómiaja ellen.* A rőpirat a miniszterelnöknek a **Tőkölly** Sebő-féle kétmillios alapítvány ügyében a patriarkához intézett leiratát bírálja nagyon éles hangon és egyuttal támadja **Brankovics** György patriarkát még élesebben. A szerb viszonyokakat ismerők szerint a rőpiratot a szerbországnál járt **Eremits** Pál sugalmazta. A benne foglalt vádak nem uszák. Főérdekelessége mindenesetre a két társasozól: **Eremits**, aki meghalt, és **Tomics**, aki feltámadni készül.

KÜLFÖLD

Vadászat és kőmkedés. A franciák minduntalan tapasztalható remilitása mintha átrazadt volna német szomszédaira is. A *Nationaleitung* Francia vadászok **Badenben** címen vezérikeltet közöl, azon panaszkozva, hogy Elzász-Lotharingiában és **Badenben** oly nagy mértékben szaporodik a francia vadászati bérölés száma, amely aggodalmat kelt. A franciák mesés árakat fizetnek a vadászati jog bérletéért és a vadászatokban csak franciák vesznek részt, köztük francia katonatisztek is. A vadászati résztvevői nemcsak a nemes sportnak hódolnak, hanem meg akarják ismerni

a Fekete-erdő szorosait, amelyek egy francia-német háború esetén nagy szerepet játszanának; különösen Baden nagyhercegségnek Svájjal határos részéről van szó.

A háború előestéjén.

Budapest, január 7.

Tegnap még találgatták, mi van Oroszország válaszában, amelyet Japán előterjesztéseire adott, és ma mind e találgatásoknak egyszerre végét szakítja az a hír, hogy Oroszország és Japán között megkezdődtek az ellenségeskedések. Formális hadüzenet nem történt, de egy orosz ezred bevonult Koreába, állítólag azért, hogy a Csemul-póban kitört zavargást leverje, minthogy a koreaiak a maguk erejéből nem képesek helyreállítani a rendet. Japán pedig nem fogja tétlenül nézni, mint veti meg lábát a hatalmas ellenség Koreában, és kész már most fegyveres erővel megvédeni Koreában támasztott igényeit Oroszország erőszakos fellépése a pétervári békes jelentése után kétségtelenül meglepetést fog kelteni a politikai világban, de nem találta készületlenül Japánt, amely már hetek, sőt hónapok óta készülődik a háborúra, hogy Oroszország első provokálására karddal vágja szét a konfliktus szálait. Japánnak legnagyobb érdeke, hogy ne engedje addig húzódnia a mostani bizonytalan helyzetet, amíg többé ki nem térhet a hadüzenet elől, mert egy hosszú türelmeprobe nemcsak pénzerejét meríthetné ki, de megfosztaná őt attól a fölénytől is, amelylyel ma még a szárazföldi, de főképp a tengeri haderő tekintetében Oroszország felett rendelkezik. Mert Japán nagyon jól tudja, hogy az 1902. január 30-án kötött angol-japán egyezmény ellenére sem számíthat feltétlenül Angliára, bár kétségtelennek látszik, hogy az angol közvélemény is hozzájárult annak a háborús hangulatnak élésétéhez, amely a japán népet elfogta, hogy végképp leszámoljon a hatalmas ellenséggel. Abban az egyezményben Anglia csak az esetre biztosította Japánnak fegyveres segítségét, ha Japán a megtámadott fél, de nem akkor, ha Japán maga a támadó, — vagy ha egy harmadik hatalom — nyilván Kínáról van szó — csatlakoznék a Japán ellen hadakozó hatalomhoz. Figyelembe jöhet Franciaország is, mert az 1891-iki orosz-francia szövetségnek kétségtelenül minden megszorítás nélkül érvényesülnie kellene. Más kérdés azonban, vajon Franciaország hajlandó lesz-e egyetlenegy katonáját is feláldozni azért, hogy Oroszország még jobban kiterjeszse hatalmát a szélső Keleten, ahol az utolsó esztendőben Franciaország ugyanis teljesen elvesztette befolyását. Kínától sem várhat segítséget a japán kormány, mert bár a kínai közvélemény, felede az utolsó japán háborút, határozottan Japánnal rokonszenvez, gyengességének tudatában, nehogy Oroszország Mandzuriának még névleges birtoklásától is megfosztassa, az okos semlegesség álláspontjára fog helyezkedni.

Japánnak tehát egymagának kell megvívnia a háborút a gyűlölt ellenséggel, amelynek hadereje csaknem az összes európai államokét fölülmúlja. Japán tengeri hadereje csudákat művelt a kínai háborúban és kivirta magának az egész világ tiszteletét és bálmulatát, amikor az óriási birodalmat békekérésre kényszerítette. Most összehasonlíthatatlanul nehezebb feladat előtt áll, de bármennyire hihetetlenül hangzik is, Japánt nem kell félteni Oroszországtól sem. A japán szárazföldi hadsereg derekasan kivált Tientsin ostrománál is, amikor németek, franciák és a mi katonáink oldalán küzdött. A japán katona kitűnő cölövő, fűrge, kitaró és szinte fanatikus hittel indul a csatába, ugyanaz nem mondható el az orosz gyalogcsapatokról, de viszont Oroszország kellő mozgósítás után határozott fölényt nyerhet hadseregének nagyságával és kitűnő lovasságával, bár az sem tagadható, hogy a japán hadseregben a lovasságot egy ügyes kém-szolgálat és maga a bennszülött lakosság pótolja. A tüzérség, szakemberek szerint, határozottan jobb a japán hadseregben és a vár-ostromoknál alkalmazható robbantásokkal sok rettegést okozhatnak a japán katonák az oroszoknak.

A háború kimenetelére nézve természetesen elsőrangú fontossággal bír a két birodalom ten-

geri hadereje is. A két félnek tengeri hadi ereje körülbelül egyenlő, csak cirkáló- és torpedóhajok tekintetében vannak a japánok előnyben. Az ütközetet tehát valószínűleg a vezetés fogja eldönteni, de azért figyelembe veendő, hogy a japáni hajók minden tekintetben modernebb típusuak, mipt az oroszoké, bár az orosz hadihajók is kitűnő gyárakból kerültek ki.

Oroszország, mint a mai táviratok jelentik, már megindította akcióját a tengeren is és első sorban azokra a japán hajókra vadászik, amelyek az ellenség által külföldön megvásárolva vagy megrendelve, utban vannak Japán, illetve rendeltetési helyük felé. Számításait azonban a japán tengerészet vezetői nélkül tette meg, akik a kínai háborúban kiérdemelték azt a vak bizalmat, amelyet honfitársaik beléjük helyeznek.

Háborús hírek.

Frankfurt, január 7.

A *Frankfurter Zeitung*-nak jelentik Tokióból, hogy a háború valószínűleg megkezdődött s hogy a hadműveletek mind a két részből javában folynak.

London, január 7.

A *Daily Mail* értesülése szerint az orosz válaszcikk már érkezett Tokióba. Az orosz kormány azt mondja ebben a jegyzékben, hogy semmiféle fenyegetéstől nem fél és hogy semmi szín alatt sem fogja csapatait Mandzuriából és Koreából visszavonni. Egy valamivel békülékenyebb passzuszban azt a megjegyzésűdést fejezi ki az orosz kormány, hogy a mostani állapot fönntartása mellett is megvédelmezheti mindegyik állam a maga érdekeit.

Hongkongból jelentik, hogy az ottani japán konzul azt mondta, hogy minden pillanatban vár táviratot, amely szerint Japán megüzent Oroszországnak a háborút. A hongkongi nagykereskedőcégek táviratokat kaptak, amelyek szerint a háború kiütése már a legközelebbi órákban várható.

Oroszország válasza.

London, január 7.

A *Standard* tokiói levelezője jelenti: Fölebelet, hogy Oroszországnak Japánhoz intézett jegyzéke a hónap 6-én a tokiói orosz követségbe érkezett, de ezideig még nem juttatták a japán kormányhoz. A Pekingből érkezett hírek mind megegyeznek abban, hogy Khana elhatározott magatartást kezd tanúsítani Oroszországgal szemben. Az orosz hadihajók, amelyek még rövid idő előtt a koreai vizeken horgonyoztak, teljes gőzzel térnek vissza Port-Arthurba. Itt nyoma sincs az izgatottságnak, bár egyes jelek arra mutatnak, hogy a közel jövőben messzeható események várhatók. A tőzsdéi árcsök folytonosan hanyatlanak.

London, január 7.

Az összes újságtudósítók azt jelentik Tokióból, hogy az orosz választ tegnap adták át a japán kormányoknak. Báró Rosen orosz követ még beteg.

Tokió, január 7.

Az a jelentés érkezett ide, hogy a Vladivosztokban lévő összes orosz hadihajók tengernek indulnak, valószínűleg Port-Arthurba. Oroszország felelete még nem érkezett meg. Az idevaló körök legnagyobb részében kételkednek ama jelentések valódiságában, hogy a várt telet engesztelő természetű.

Génában vásárolt japán hajók.

Génua, január 7.

Azt a két cirkálóhajt, mellet a japáni kormány megvett, a legnagyobb sietséggel szerelik föl és felemlét zsoldal szerződésnek számára legénységét A hajók, amelyeknek csak január 25-én kellett volna elindulni, már holnapután indulnak Japán felé. Az olasz mérnökök és munkások utközben fogják befejezni a felszerelést.

London, január 7.

A *Daily Express*nek jelentik Port-Szaidból: Az orosz földközi-tengeri flotta intézkedett, hogy orosz hajók kövessék azt a két japáni cirkálóhajót, amely holnapután hagyja el a génai kikötőt. A japán kormány még nem küldött utasítást arra nézve, vajon a két hajó Szeuen vagy Gibraltáron át menjen-e Japánba, de az orosz hajók mind a két esetben követni fogják.

A mikádó.

New-York, január 7.

A Reuter-ügynökség jelenti Tokióból, hogy a császár kibálgatáson fogadta Pastot, a Fülöp-szigetek volt kormányzóját és vendégül látta reggelire. A beszélgetés folyamán kijelentette, hogy azt akarja, hogy Amerikában tudják meg, hogy Japán komolyan kíván a béke fönntartását.

Toulon, január 7.

A Sully hajó parancsnoka, a Figaro jelentése szerint, a most Nizzában tartózkodó tengerészeti minisztertől azt a távirati utasítást nyerte, hogy álljon készen a Kelet-Ársziába való utazásra.

New-York, január 7.

Szjőuli távirat szerint harmincfőnyi Grég érkezett a csemul-pói orosz követség védelmére. A japáni vasuti igazgatóság megtagadta a csapatnak Szjőuibá való szállítását.

Egy francia diploma nyilatkozata.

Páris, január 7.

Egy francia diploma, aki most érkezett vissza Japánból, a következőket mondta egy újságról:

Oroszország bizonyára nem fogja megengedni, hogy Japán egész Koreát elfoglalja, de nyugodtan nézné, ha Japán arra szorítkoznék, hogy a rend helyreállítása végett csapatokat szállítson Dél-Koreába. Ma már egészen bizonyos, hogy Oroszország nem hűsítaná meg Szjőul bevételét a japánok által. Koreában a legnagyobb anarkia van és a császár reszket a saját palotájában. Japánnak most igen jó oka volna a közbelépésre és katonai intézkedéseket tehetne, hogy a japánok barci kedvének eleget tegyen. Ha Japán két hadosztályt szállítana Koreába, ugy a nép beérről ezzel a könnyű dicsőséggel, amely új fényvel venné körül a japáni lobogót. Ami Franciaországnak azt a kötelességét illeti, hogy a szövetséges Oroszországot háború esetében támogassa, erre a francia diploma azt mondta, hogy Franciaország csak abban az esetben köteles a háborúban aktív részt venni, ha valamely más hatalom is ugyanezt tenné.

Anglia szerepe.

London, január 7.

A Times arról ír, hogy milyen szerep fog jutni Angliának háború esetében. A szövetségi szerződés értelmében Angliának legelső sorban az a kötelessége, hogy arra ügyeljen, hogy valamely más hatalom ne szerezze meg a semlegeséget. Ezt a feladatot könnyen fogja Anglia teljesíteni, minthogy egyetlen hatalomnak sem lesz kedve, hogy ebben a háborúban résztvegyon. Csakhogy ezzel még nem ér véget Anglia szerepe, mert semmiesetre sem térheti, hogy Japánt megsemmisítsék és másodrendű hatalom színvonalára süllyesszék.

Amerika állásfoglalása.

Washington, január 7.

A tengerészetiügyi minisztérium Evans tenger-nagynak ellenségeskedések kitérése esetre különös távirati utasításokat szándékozik adni magatartására nézve. A kormány keletázsiai politikája: megőrizni a teljes neutralitást és be nem avatkozni, ha csak Amerika szerződészerű jogait meg nem sérthet. A tengerészetiügyi minisztérium kijelenti, hogy az utasítások nem tesznek különbséget a pártok között az ellenségeskedések lehetősége esetre. Elvárják Evans tenger-nagytól hogy haderejét úgy osztja el, hogy már ebből is kitéssék a teljes semlegesség megtartása. Az amerikai keletázsiai hajóhadat a napokban várják Guamba.

Külföldi kormányunk véleménye.

Bécs, január 7.

Az osztrák-magyar közös külügyminisztérium körében még ma is az a vélemény, hogy Japán és Oroszország közt nem fog háborúra kerülni a dolog, noha a koreaiak és japánok, talán egyes orosz csoportok közt ellenségeskedés lesz is. Oroszország nem fogja casus bellinek tekinteni, ha Japán elfoglalja Dél-Koreát.

A tőzsde.

London, január 7.

A *Standard*nek jelentik Tokióból: A japáni járnadékokért elértéktolenedése rohamosan halad. A *Daily Mail* értesülése szerint az orosz-kínai bunk kóbai és ozakai fiókjai elszállították értékeiket Hongkongba és Sanghajba, nehogy a japánok háború esetén lefoglalják. A bank fölmondta a japáni cégeknél levő követeléseit.

London, január 7.

A tőzsdéi árfolyamok folyton esnek.

Alexejev admirális.

Alexejev tengernagy, az oroszok kelet-ázsiai helytartója kormányától instrukciókat kapott a Japán utolsó jegyzékére vonatkozó feleletet illetően. Így tehát a béke vagy háboru fölötti döntés tulajdonképp Alexejev kezében van jelenleg. Alexejevre roppant nagy hatalmat ruházott a cár, mikor hat hónappal ezelőtt mostani hivatalába nevezte ki. Felhatalmazta, hogy minden kelet-ázsiai kérdést mindig a situációnak megfelelően intézzen el, nehogy utasítások kérésével időt vesztessen el. Jevgenij Ivanovics Alexejev meg is érdemli a cár rendkívüli bizalmát. Az orosz flottának egyik legkiválóbb tengernagya és a modern Oroszország legenergikusabb politikusa. 1843-ban született és már tizenkilenc éves korában kitűnő eredménnyel végezte tengerésziskolai tanulmányait és a negyedik flotta-divízióba lépett szolgálatba. Már itt magára vonta a tengerészeti vezetés figyelmét, úgy, hogy Liszovszkij admirális magával vitte világkörüli utjára. Amerika északi és déli államainak háborúja alkalmával, Liszovszkij hajórajával Amerikában tartózkodott és olyan jelentést írt, mely Pétervárat nagy feltűnést keltett. Mikor visszatért hazájába, hadnagynak nevezték ki és a görög vizekre indult. 1875-ben és 1876-ban Alexei Alexandrovics nagyherceg törzskarába osztották be és az Atlanti-Oceánon, továbbá a Középtengeren tett nagyobb utakat. A *Kreml* nevű páncélos hajón olyan nagy eredménnyel dolgozott a partok megerősítésén, hogy az *Afrika* nevű cirkálóhajó parancsnokának nevezték ki és Észak-Amerikába küldték fontos misszióval. Feladatát annyi diplomáciai ügyességgel oldotta meg, hogy III. Sándor 1883-ban tengerészeti attasénak nevezte ki Párisban. Ebben a minőségében 9 évet töltött Párisban és előkészítette az orosz-francia szövetséget. III. Sándor cár annyira bizott Alexejevben, hogy 1892-ben visszahívta Pétervárra és a tengerészeti törzskar főnöke mellé adátnak nevezte ki. Három éven minden gondját az az orosz hajóraj szaporítására fordította. Midőn a japán-kinai háboru keletázsiai ügyeinek éberebb őrizésére serkentette Oroszországot, Alexejev a csendes-óceáni hajóraj élére került. Ebben az állásban nagy politikai tapasztalatot nyert és honfitársai „az energiikusnak” nevezték el. Miután előbb a csendes-óceáni hadierő főparancsnokának nevezték ki a múlt év augusztusában, szuverén jogokkal, a keletázsiai helytartó magas állását foglalta el. Politikai nézeteit illetően a moszkvai szlavofilek felé hajlik és jellemének legtipikusabb vonása a hathatalan erélyesség.

HIREK

A fogoly katona.

— Régi székely népballada. —

Leszállott a páva
A bileki sánkra,
A bileki sánctól
Trebinjei várnak
Dali udvarába,
Onnét szálla pávamadar
Tömlece ablakára,
Ahol fudogálá
Szomorú énekét
Egy magyar katona:

Hej páva, hej páva,
Te császár pávája,
Ha én páva volnék,
Jó reggel felkelnék.
Hazafelé szállnék,
Tornyunkra rászállnék
S szőlőnek mátkámnak,
Ménybéli mátkámnak:
Tudd meg, hogy rab vagyok,
Térdig vasban vagyok,
Magyar fiú voltam,
Bátor fiú voltam,
Most semmi sem vagyok
S mégis a strázsának
Számolni kell rólam.

Repülj, repülj, páva,
Mátkám udvarába,
Vidd el a sóhajom,
Nehéz zokogásom
Trebinjei várnak
Sötét börtönéből,
Hova a kék égből
Egy darab se látszik,
Egy folt se sugárzik.

Mondd, letelt már régen
Három évem nékem
S mégis itten vagyok,
Térdig vasban vagyok !!!
Mondd, ha szelő sohajit,
Az én sohajitasm,
Mondd, ha eső szakad,
Az én zokogásom,
Mondd, hogy könnyem, vérem
A császárnak adtam
S mégis rab maradtam,
Trebinjei várnak,
Szomorú fogságban
Mégis rab maradtam.

Gyilkosság.

Hogy a párbajnak józan emberek itéletében semmi létjogosultsága nincs, arról már fölsőleg beszélni. Nincs és nincs. Hogy azonban mégis máskülönbö komoly emberek találkoznak a vívótermekben és a lovassági kaszárnya lovardájában, annak az az oka, hogy a párbajba lehet jogosultságot beledisputálni. Egy az ember arcán elcsattant pofért például — én is úgy érzem — nem elég elégtétel a bírő által meghozott ítélet. Ha bezárják a pofozkodót, akkor se, mert csak fogházat kapott és nem pofot. S ha neki megemlegetik kiszabadulása után a krakélek számára be rendezett uri fogházat, mosolyog rajta, annak azonban évek múlva is kigyul az arca a szégyenben, aki a pofot kapta. Hát ezért valami egyébképpen is kell fizetni. Én ugyan másképpen gondolom a fizetést, úgy tudniillik, hogy azonnal meg kell neki halni, azonban az elégtétel ilyen kikövetelése sokszor fizikai lehetetlenség lehet. Vagy nincs fegyver a nem is emberileg megbántott embernél, vagy nincs ideje arra, hogy bánjék vele, vagy el se tud bánni a sértővel. Tehát másnap próbálja megölni négy egyéb ur és két orvos ur jelenlétében. — Aztán vannak még egyéb esetek is, amelyekben a bírői ítélet nem lehet olyan súlyos büntetés, amilyen súlyos a sértés. Azok az esetek, amelyekkel nem is huzkolódik ki uriember a világ elé. — Ezekben az esetekben aztán rákényszerít az ember magára némi magyarázatot a párbaj helyességét illetően. Hogy egyformán hosszúak, élesek és hangyések a kardok, körülbelül egyformán hordanak a pisztolyok mindkét félnek egy jogot biztosít a szekundánsok jelenléte — s ami a fődolog — olyan kvalitású emberek állnak egymással szemben, akik az elégtétel vételére és adására méltónak fogadtattak el négy másik ember által. A fegyveres mérközésnél, amiben pedig nagy, néha szörnyű szerep jut a szerencsének és a szerencsétlenségnek, áltathatjuk magunkat ilyen okoskodással.

De ki képes kiokoskodni valamit az amerikai párbaj mentségére? ...
S miért amerikai?

Még akkor kaphatta a férfiatlan élet-haláljáték ezt a nevet, amikor misztikus ismeretlenség volt előttünk Amerika. Amikor még rá lehetett fogni akármit, nem védhette magát. Ma azonban már tudjuk, hogy a yankee nem így párbajozik, hanem belepuffogtatja a revolverét a haragosába. Aki gyorsabb és jobban lő, az a porondon hagyja a másikat. Sőt hosszucsövű löfegyverrel is párbajoznak, ami egész más puska, mint a mi pisztolyunk — légy nélkül. — Amerika tehát tiltakozik — s jól teszi, mert ez a párbaj csak annyiban nem közönséges gyilkosság, amennyiben alacsonyabb még annál is. Gyávabb és utálatosabb, mint ha az ágyban, alvás közben lőné agyon az ember az ellenfelét. Az hiányzik belőle, ami a fegyveres verekedésnek némi jogosultságot ad. Az ellenfelek közötti egyenlőség abban a tekintetben, hogy mind a kettőt egyformán gentlemannek ismerik el a mérközés tanui. Olyannak, a ki nem hóhér, ha öl, mert azzal a tudattal megy ki gyilkolni, hogy fegyveres emberrel áll szemben s ő is otthaghatja a fogát a lovarda porondján.

Az amerikai párbajban egy becsületes ember és egy gazember áll egymással szemben. Olyan amerikai párbajban tudniillik, amelyben a feketegolyós fél komolyan veszi a dolgot s agyonlővi magát a határnapra. Az a másik, aki föl nem oldja a szava alól, aki ki nem veszi a kezéből a fegyvert, hanem hidegvérrel bevárja azt, hogy a hajdani ellenfele elpusztítsa magát: gazember. Megvallom, hogy az én hiányos fantáziám az elvetemlőségnek ekkora summáját egy emberben felhalmozva — el se képzeli. Olvastam regényekben ilyen figurákról, az életben azonban nem találkoztam olyan emberrel, akiről föltételezném azt, hogy, zsebében a vakeszt által hozott halálos ítélettel, vár és vár, amikor elmúlt a dühe, nem siet feloldani a sorszuvas konzekvenciái alól a másik játékost. Mert hogy a düh, a gyűlölet elmúlik, az bizonyos. Az a normális, hogy az egymásra torló időben egy tegnapi előtti indulatot eltemessen, elbágyaszson a ma. Évekig csak a bolond ember él egy fixa ideának — s a bolond nem lehet itélőbírája senkinek. S a gazember se, az a bizonyos gazember, amelyet én — mondom — igen is regényesnek találok ahhoz, hogy higgyek benne. Mert abban, hogy valaki csak úgy mirnix-dirnix öljön, nincs semmi ráció. A rablőgyilkos öl, hogy rabolhasson; a katona, mert muszáj; a párbajt verekedő, mert a maga bőrét kell védenie az esetleges gyilkosság árán. De miért ölné az, akinek az agyából ki kellett hogy párologjon már a sértés, a megtorlás után való ódvárgás, minden, ami régen történt, s aminek a helyét új benyomások foglalták el. Csak azért, hogy azt a gyönyörűséget érezze, amit a gyerek, aki napokig tartja gyufaskatulyában a cserebogarat azzal a gondolattal, hogy majd megöli? — Az ilyen ember vagy bolond, vagy pedig annyira hitvány lélek, aki felületlenül abban a fölfevésben állott rá az amerikai párbajra, hogy — ő nem hal meg benne.

Tehát szemben áll egymással vagy egy még ezzel a nagyon is kétséges kötelezettséggel szemben is konzekvens becsületes ember és: vagy egy hitvány ember vagy egy bolond. Öntudatlanul vagy öntudatosan gyilkosságról és nem párbajról van szó. Annak a fiatal embernek az esetében is, aki most valami kis fruskának a virágokrájtája miatt keletkezett amerikai párbajból kifolyólag lőtte magát agyon. S ha a lovardában vivott párbajban ismeretes az ellenfél, hát százszor inkább ki kell deríteni ebben az esetben azt, hogy ki volt a gyilkos. Annál is inkább, mert vagy olyan embert találnak benne, akinek a Lipótmezőn a helye, vagy olyat, aki talán még e nélkül a büne nélkül is a tömlőbe való. Lehetetlen, hogy másfajta ember bevértá volna január negyedikét, amely napon az ellenfele agyonlőtte magát.

(Th.)

Budapest, január 7.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-ikén új előzetes nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetese ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. *Skrbenski* hercegeknek ma reggel Prágából Berlinbe utazott.

— A király Budapesten. A király valószínűleg január 28-án érkezik Budapestre. Az udvartartás ebben az esetben két nappal előbb megérkezik. A királyi palota termeinek fűtését már a jövő héten megkezdik.

— Baleset egy udvari vadászaton. *Drezdából* jelentik, hogy a tegnapi udvari vadászaton nagy szerencsétlenség történt. *Franke* erdőtanácsos *György* király jelenlétében véletlenül megsebesítette *Schulze* főerdőmestert. Schulze a király előtt eltöltötte sebesülését s a király vacsoráján is megjelent. Sebét csak azután kötöztette be orvossal. Állapota veszélyes.

— Elhunyt törvényeségi elnök. *Nagyváradról* jelentik, hogy *Nagy Ferenc* törvényeségi elnök, a mint tegnap este családjával a színházból hazatért, összeesett és meghalt. Szívrohból halt meg. Halála nagy részvétet keltett a városban.

— **II. Vilmos — hadisten.** Vilmos, a németek ez idő szerint való császára, minden lépéseiben, szavában, cselekedetében azon buzgólkodik, hogy ember legyen. Legáltalán így mutatkozik minden alkalommal egy-egy szerepében alkalomával a nagy nyilvánosság előtt. Husból, vérből való emberek szereti láttatni magát, akinek a keze ott van népének, az emberiségnek az útjében. És noha ember akar lenni, igaz földi ember, — mégis, tegnapi mára, isten lett belőle, hadisten. Keleten egészről messze, tervei vannak Németországnak, be akarja kebelezní Santung kínai tartományt. Ez fontos keleti politika, hogy európai hatalmasság megvesse ott a lábát, ahol a muszka mind nagyobb befolyást akar magának biztosítani s épp ezidőszent erősen háborusra fejlődött a helyzet. Tehát Németország is részen van s Santungot meg akarva szerezni, a bekebelezés akciójának minden fegyverét és eszközeit előveszi, ami csak alkalmasnak kínálkozik. Így lett arra kelet felé II. Vilmos császár hadisten. Tudniillik a német kormány több ezer érmet küldött Santungba, hogy a nép között szétoszasszák s ezeken az érmeken II. Vilmos nem császár, nem földi uralkodó, hanem egyszerűen a háboru istene. Akinek tehát jó a védelme alatt lenni, főként az olyan zavaros világban, mint amilyen most arra felé keleten kifejlődött. Ez és csakis ez lehet az intenció az érmekek.

— **Uj magyar báró.** A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Cserei Herceg Pétert báró rangra emeli. Ez a kitüntetés a magyar kereskedelem egyik legoszlopabb képviselőjét éri. Herceg Péter volt az első magyar kereskedő, aki olyan széles nemzetközi alapra helyezte üzletét, hogy nevét az egész világon ismertté és tiszteltté tette. Mintegy husz esztendővel ezelőtt megkockáztatta azt a merész vállalkozást, hogy a macedón tengerparton magyar hivatalnokok vezése alatt dohánybevásárló- és kezelő-telepet létesítsen. Nagy bátorság, sok tudás és kitarás kellett ehhez a kockázatos vállalkozáshoz, amelyet akármelyik Balkán-mozgalom egy-kettőre balomra dönthetett. De Herceg Péter álta a veszedelmet. Maga is lent járt minden esztendőben a Keleten, beutazta egész Törökországot, Bulgáriát, járt Ázsiában, Afrika északi partjain, a görög szigeteken, sőt hatvanöt esztendő korában Észak-Amerikában is, folyton fejlesztve, terjesztve, bővítve nagyszabású vállalatát, amely ma a világ legelső dohány-cégei közt kiváló helyen áll. Fiókjai vannak: Macedónia, Bulgária, Kis-Ázsia és Görögország minden jelentősebb helyén; nagy áru-raktárt tart New-Yorkban, ahol sikerrel tudott szembeállítani a mindenható amerikai dohány-trusttal is. Ma'dnem minden fiókjának magyar ember a vezetője, mint ahogy minden nagyobb koncepciójában érvényre jut a magyar nemzeti érdek. Így például néhány barátjával szövetségbe, nagy áldozatok árán megvásárolta a zsolnai posztógyárat, amely akkor tőkeszegény osztrák emberek kezében közelálott ahhoz, hogy vagy megszűnjék, vagy beleolvadjon valamelyik osztrák gyárba. Ezt a gyárat néhány év alatt virágzó, nagy, modern vállalatá alakította át, amely sok száz magyar munkásosáldának ad kenyeret. Ezeknek a barátainak társaságában most épít Csacszán egy másik nagy posztógyárat, amely arra lesz hivatva, hogy az osztrák és egyéb külföldi textiláru-behozatal nagyrésztét kiszorítsa. Ő kereset és talált utat a magyar dohány kivitelére a külföldön s ma már olyan elsőrangú cikk a magyar dohány a világpiacra, hogy egyáltalában nem lehet nélkülözni. Számos ipari, közlekedési és kulturális intézmény alapításában vett tevékeny részt; jóékonysága általánosan ismeretes. A fővárosi törvényhatóságban sok üdvös eszmét pendített meg, mindenkori csak a város érdekeit és főképp a kisember boldogulását tartva szem előtt. Életrajzi adatai a következők:

Született 1838-ban Lovas-Berényben. Budapesten elvégezte a lutheránus gimnáziumot és orvosnak készült, de családi körülmények következtében be kellett lépnie az atya által a harmincas éveken alapított Herceg M. L. és Társa cégbe. Etlől kezdve vasszorgalommal igyekezett azon, hogy a régi üzletet kiragadja a megszokott kerékvágásból és új, modern irányba terelje. Megalapította a török dohánybevásárló telepet, mely ma már négy világrégebe kiterjed. A dohányszaktámban olyan kiváló tapasztalatokat szerzett, hogy mindenütt elsőrangú szakértőnek ismerték el és idegen országok kormányai tőle kértek szakvéleményt dohányvédőkli ügyekben. A szakiródomalom terén is eredményesen működött és cikkeit, jelentéseit, kisebb-nagyobb tanulmányait az egész világ szaklapjait bejárta. A magyar dohánykereskedelmi részvénytársaság megalapításával rendkívül föllendítette a magyar dohánykivitelét, amely még fojton fejlődik és terjed. Előnye a zsolnai posztógyárnak, a pesti Viktória-s a nagyváradi László- és Hunyadi-gőzműveknek, a hárneves lukavaci szódaműveknek, igazgatósági tagja a magyar agrár- és járadékbanknak, az Adria magyar királyi tengerhajózási részvénytársaságnak és számos egyéb közlekedési és ipari vállalatnak. Mindenütt nagy gondot fordított hivatalnokai sorsának biztosítására és miniszteri munkájához éri berendezések megteremtésére. A jótekonyság

terén különben is nagy szerepet visz bőkezű alapítványokkal s adakozásokkal; előnye vagy választmányi tagja egész sor jótékonyági egyletnek, így többek közt az Erzsébet-szantorium, a színdíni gyermektelep, a Fehérkereszt- s a poliklinikai egyletnek, amelyek alapításában is tevékeny résztvett. Husz év óta városi képviselő és a pénzügyi bizottság egyik legképzettebb, legmunkásabb tagja. Három gyermeke közül az egyik, Mór, Hatvány-Deutch Janka férje, társa az üzletben, a másik kettő: Irén, gávosdai Stáb Sándorné és Margit, Orozsy Fülöpné. A bárói cím mindháromjusra átszáll.

— **Sikkasztó körjegyző.** Iglórlól táviratozza tudósítónk: Urvay János ragyogó körjegyző olyan köznyelmű életmódot folytatott, hogy Vyda László szepenyváraljai főszolgabíró állásától feljuggesztette. A hivatal átadása alkalmával kitünt, hogy Urvay a behajtott pénzek tekintélyes részét nem szolgáltatta át. A sikkasztót letartóztatták és osendőrség kísérte át Szepesváraljára, hol a járásbíróóság a vizsgálatot már megindította ellene.

— **Légahajón az óceánon át.** Capazza lég-hajós, mint Brüsszélből jelentik, azzal a vakmerő tervvel foglalkozik, hogy az idén megpróbálja az átkelést az Atlanti-óceánon légahajóval. Evekig tartó tanulmányozásának az eredménye ez a vállalkozás. A szelek járásának a megfigyelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a Trinita-sziget környékén érkezhetik meg, ha terve egyáltalában sikerül. Capazzának kísérője is a kedvű Bergel nevű uri emberben, de lehetséges, hogy Elisé Reclus, a Brüsszélben lakó híres francia földrajzi tudós és geológus is résztvesz a veszedelmes vállalkozásban.

— **Neumann Ármin felolvasása.** Rendkívül érdekes felolvasó-ülés volt ma délután az Országos Iparjegyzőnek. Dr. Neumann Ármin országgyűlési képviselő, a magyar jogászvilágnak ez az igazi kitűnősége tartott felolvasást a magyar csekk-törvény tervezetéről. A felolvasó-ülésen, amelyen Thék Endre alelnök elnökölt, rendkívül nagyszámu és előkelő közönség jelent meg. Ott voltak többek közt: Ghyoczy Béla ny. altábornagy, Saterényi József miniszteri tanácsos, Gelléri Mór igazgató, Halász Sándor miniszteri osztálytanácsos szegedi Lukács József, az angol-osztrák-bank igazgatója, Heinec Hugó, Molnár Ákos, Krasznay Ferenc országgyűlési képviselő, Czettel Gyula, Breiter L. Zsigmond, Koppely Géza, Réthy Menotti ipari-ügyelő, Agotai Lajos igazgató stb.

A felolvasó miandenekelt rámutatott a csekk nagy gazdasági fontosságára, azután lejegelte azokat a nagyfontosságú okokat, amelyek a magyar viszonyok között a csekk-törvény szükségessége mellett szólnak. Gazdag tudással, széles alapon ismertette a csekkről szóló nemzetközi törvényhozást és a jogtudományok erre vonatkozó álláspontját. Majd rátérte a magyar törvénytervezetre, nagy kritikai elméleti taglalta annak egyes intézkedéseit. Az előadói javaslat a passzív csekk-képességet semminemű megszorításhoz nem köti azért, mert szerinte a csekket főleg a kibocsátóba és nem az utalványozott személyébe helyezte bizalmat folytan fogadja el a csekk birtokosa, annál is inkább, mert hisz az utóbbi élen egy sincsen közvetlen kereseti joga. Ezt az érvet Neumann nem tartja nyomósának, mert a csekk birtokosára mégsem egészen kőzűmbős, hogy kire kapja a csekket, jőllehet igaz, hogy fontosabb ránéve az, hogy kiét kapja, eltekintve attól, hogy még a kereseti jog tekintetében is eltérő nézetben van. Ez álláspontja helyességét a felolvasó nagy apparatússal, meggyőzően bizonyítja. Az előadói tervezet 12 §-a nem adja meg a csekkbirtokosnak a kereseti jogot az utalványozott élen, de kimondja egyuttal azt is, hogy az utalványozott köteles a csekket kifizetni még, akkor is, ha kibocsátó neki ellenutasítást adott. Itt a következetesség hiányzik, mert ha a javaslat az utalványozottat így kötelezi, akkor a kereseti jogot is meg kellett volna adni a csekk-birtokosnak az utalványozottal szemben. Egy további fontos kérdés: Mikor kell a csekket fizetés végett bemutatni? Az angol törvénynek az ő csekkjárás köztőségéhez mért intézkedésével, a „reasonable time”-val nem elégedhetünk meg mi, nekünk fix határidőre van szükségünk. Előadó helyesnek tartaná a javaslat 7 §-ának olyan módosítását, hogy 8 napi határidő állapítassék meg ugy a helyi, mint a distance-csekkre és pedig azon időtől számítva, melyben a csekk a kifizetés helyére érkezik, tekintet nélkül, hogy a csekk belöldi vagy külföldi-e? Egy fontos kérdésről nem intézkedik az előadói tervezet: a hamis vagy hamisított csekk beváltásából eredő kárt ki tartozzék viselni, az utalványozott-e avagy a kibocsátó, ha egyiket sem terbeli rosszhiszeműség vagy feltűnő hanyagság? A tervezet 21. §-a egyszerűen ráutal a váltótörvénynek analog 81. és 82. §§-ra, ami sem nem helyes, sem nem elégséges.

A hallgatóság mindvégig feszült érdeklődéssel kísérte a kiváló jogtudós nagyrétkű fejtegetéseit és végül Thék elnök meleg hangon, zajos élénzés közben mondott köszönetet.

— **A gyermek beszéde.** A gyermektanulmányi bizottság szombat este 6 órakor a régi városbázán értekezletet tart. Váradi Zsigmond sikkélmaintézeti tanár a gyermek beszédéről tart előadást.

— **Farsang.** A Budapesti Önkéntes Tűoltó-testület január 30-án a Terézvárosi Kaszinóban zárkőri táncmulatságot rendez. — A magyarországi munkások rokksant- és nyugdíjgyesülete január 16-án a budai Vigadóban jelmezcs bohóceot ad.

— **Asszonyok a börzén.** Zola regénye mutat be börzejőre asszonyalakat. Nem olyat ugyan, aki a nagy pénzcsaták területére is bejáratos, hanem csak amolyan asszonyteremtést, aki képviselheti magát benn az üzleti pokoltáne forgatagában, de azért tudja őt ugy kiforgatni lelkületéből a játék, mintha csak maga is ott tölökedne a hadakozók között. Szenvendélytől meggyötört regényalak itt a börze-nő, de ismerjük jól a halhatatlan iró életbelátását és biztoságát az ember-állat megrajzolásában. . . . Berlinben pedig mozgóldók egy egyesület, a nők szavazati jogáért küzdő német egyesület és semmi egyebet nem akar, mint azt, hogy az asszony-nép is benn lehessen a börzén. Legyenek ők is fölvehetőek a tagok közé. Van erre argumentuma is az egyesületnek. Ez az argumentum valami, ami nincs. Azt hozza fel ugyanis az egyesület az e kérdésben az országgyűléshez intézett beadványának a támogatására, hogy a kereskedelmi törvény nem tesz különbséget férfi- és női kereskedők között. Tehát erre a hiányra megkülönböztetés alapítja az egyesület az egész mozgalmat, hogy bevihesse az asszonyokat a börzére. Minek? Vihar ők is szabadon belevethessék magukat a viharzó játékba, hogy nekik is módjuk legyen hirtelen meggazdagodni vagy egyszerre tönkremenni. Vagy mert nincs már elég tér, ahol az idegzett megkapja a maga igalmát? Lehet különben, hogy a német egyesületet az a cél vezeti, hogy a börzejátékosok világába bevonuljon a gyöngéd nőiség, hogy szelidítés és javítsa a rossz erkölcsöket, amelyek ott féktelenül elhatalmasodtak a férfiak révén.

— **Baleset az automobilkiránduláson.** A Nemzeti Színház szimpatikus tagja, B. Lenkei Hedvig ma szerencsétlenül járt egy automobilkiránduláson. Az automobil Kaposztás-Mejer közelében vezetője, akit a sűrű köd megtévesztett, nekivette az ároknak, a gépkocsi fölfordult és az esésben a művész-nő több, szerencsére nem súlyos zúzódást szenvedett. Az arccán horzsolás van, amely lassan gyógyul. Szerencsére törést sem keze, sem lába nem szenvedett. A művésznőt azonnal visszahozták a fővárosba. Orvosa megnyugtatta a sebesült családot azzal, hogy az egész állapot csak néhány heti pihenőt fog igényelni de semmi súlyosabb bonyodalomtól tartani nem kell. Ennek következtében a Nemzeti Színházban a jövő hétre kitűzött *The admirable Crechton* darab premérezésén Lenkei Hedvig szerepét T. Vizvári Mariska fogja játszani.

— **Adakozás.** Kardos Bernát fővárosi tőzsdetalajdonos ötven koronát küldött a Budapesti Önkéntes Mentőgyesületnek.

— **Orvosok a nőköllégáik ellen.** A Budapesti Orvosi Kaszinó tudvalevőleg hosszas vita után vette csak föl tagjai sorába dr. Steinberger Sarolta orvosnőt. A nők szerzett jogainak megnyitását látja ebben a Magyar Nők Közművelődési Köre s titkára, Tutsékné Bezhelt Lilla felcsúljta a hazai nőegyesületeket, hogy foglaljanak állást a női jogok mellett.

Rosszakaratall állunk szemközt, — hangsúlyozza a nőköbz intézet felhívás. — Innét felmarúl a régi kérdés, lehet-e, szabad-e kizárni a nőket a tudományos társaságokból akkor, ha a magyar tudomány egyetemen diplomát szerettek s a belépésre minden kvalifikációjuk megvan? Ha valamely állam megadja leányainak a lehetőséget, hogy tudományos pályákat végezhesse, a társadalomnak is kell vonni ebből a konzekvenciát. Az orvosnőnek semmiféle pártfogó jőndulatra sincsen szüksége, hogy orvosi egyesületekbe lépvegyék. A belépéshez joga van, éppen úgy, mint joga van betegekét gyógyítani. A Budapesti Orvosi Kaszinó külön a női tagság kérdésével foglalkozó közgyűlést fog összehívni. Hírszük és reméljük, hogy ez a közgyűlés lényeg elégtételt fog adni a jelentkező orvosnőnek a rejta esett sérelemért.

— **Öngyilkos magyar huszárorrmester.** Pozsonyból táviratozzák: Ma reggel Fogarassy huszárorrmester az ezredirodában agyonlőtte magát. Az öngyilkosság okául azt említi, hogy Fogarassy tíz nappal ezelőtt egyhazi szobalogságot kapott, mert egy jelentéktelen összeggel nem tudott elszámolni. Ennek kiállása után Szilveszter éjjelen kinyargalt a Pozsony mellett levő Somorja közlegbe, hol a korosmában két tűzrel összeveszett és mindkettőt súlyosan megsebesítette. A somorjai korosmában jelen volt több katonák feljelentelték az esetet el Fogarassy a bünteléstől való félelmében követte el végtetes tettét. Fogarassy családos ember volt és 18 évig szolgált a hadseregbenl.

— **A jégszállítás.** A pár nap óta tartó nagy hideg következtében mindenféle sok a jég s a jégszállítás fővároszerte megkezdődött. A kerületi előjáróságok figye meztetik a szállításokat, hogy jégszállításukat lehetőleg a Dunágból szerezzék be és ne moosaras helyről, mert a tisztátalan jég sok bajnak lehet az okozója.

— **Letartóztatott hamis tanuk.** Megirtuk a minap, hogy az őszszel elhunyt Benkő Róza belvárosi magánözönök örökségét hamis tanuzással el akarák vitatni illetéktelen egyének az egyenes örökösöktől. A hamis tanuk közül kettőt, Förster Ferenc budai majorost és feleségét a rendőrség még kedden letar-

lőztatta. Ma még két hamis tanu került a rendőrség börtönébe ebben az ügyben: *Förster Anna*, a majoros nővére és özvegy *Förster Béláné*, az édesanyja.

— **Bonaparte Matild temetése.** Párisból táviratozzák: Ma temették Matild hercegnőt. A St.-Gration-templomban tartott ünnepes beszentelésen jelen voltak Eugénia császárné, Klotild és Leticia hercegnők, az aostai hercegnő, számos honpartista és notabilitás, *Viktor* herceg, valamint *Radolin* herceg német nagykövet képviselője, ki a német császár nevében koszorút tétetett a koporsóra. Gróf *Primoli*, az elhunyt Matild hercegnő öccse, ma délután *Eugénia* császárné megbízásából meglátogatta *Radolin* herceg német nagykövetet és kérte, hogy jelezze ki Vilmos császárnak részvéteftét és a német császári pár koszorujáért legmélyebb köszönetét.

— **A svéd királyi pár Abbáziában.** Fiuméből táviratozzák: A svéd királyi pár február első felében Abbáziába érkezik, hol a *Jeannette*-villát rendezik be számukra. A fiunei svéd konzult hivatalosan értesítették a felségek érkezésétől.

— **Cousino kisasszony milliói.** Mind nagyobb feltűnést kelt Franciaországban az az ismeretes örökösödési komédia, amelyet titokban az Asszumpcionista-nővérek mozgattak, s amelynek révén *Roland Gosselin* képviselő neve olyan váratlanul világhírré emelkedett. Csak hogy az Asszumpcionista-klastrom igyekezete alighanem kárta véssz, a *Maria de la Lur Cousinonak*, a fiatalon elhunyt chilei leánynak hatvan milliója nem jut azoknak a kezébe, akik szemet vetettek rá, az egész esetből pedig azt a következtetést vonja le a francia közvélemény, mint Párisból jelentik, hogy az egyik legkezebben szóló bizonyossága a kongregációs törvény szükségességének. Ez a kipattant eset föllebbentette a fátolyt azokról a mesterkedésekről, amelyekkel a klastrom a maga vagyonát az előre számított rossz időkre mindenáron gyarapítani akarta. 1900. március 2-ikán *Megret* párisi közjegyző előtt készült el *Cousino* kisasszonynak a végrendelete, amely röviden így szólt:

1. Általános örökösöm *Eugen Roland Gosselin* urat nevezem ki, lakik Párisban, Rue de Richelieu 62.
2. E végrendelettel minden korábbi rendelkezéseimet megsemmisítem.

A rend neve egy szóval sem szerepelt, de általánosan tudták, hogy *Roland Gosselin* a rend strohmannja. A végrendelet kelte pontosan összeesett a kongregáció-ellenes eljárás megindításának a terminusával. Ez a kampány pedig veszélyeztette az asszumpcionista-rend örökös-képességét is, amely mindenképpen ellentmondásban van a rend szegénységi fogadalmával, amelyel Chile már rég számot vetett. Chile törvényhozása azokról, akik a szegénység és engedelmesség fogadalmát letették, még a végrendeletkezési képességét is megvonta. És ezért kellett *Mária de la Lur Cousinonak* örökre *noticiának* maradni, hogy milliói legalább kerülő úton juthassanak az asszumpcionista-nővérek birtokába. *Roland Gosselin*, mint egy ma érkezett távirat jelenti, egy interjú kapcsán kijelentette, hogy *lemond* az örökségről, mert ellöngése ellenkezik a méltóságával, s attól tart, hogy megzavarja a nyugalmát. *A Malin* arra szólítja fel *Gosselin*-t, hogy fogadjon el az örökséget s adja közcélokra, amivel egyébként azt a gyanút is elhárítja magáról, hogy az asszumpcionista-nővérek strohmannja. *Aurora* egy másik, bár sokkal kisebb örökségről is beszél, amely szintén *Gosselin*-nal van kapcsolatban, és azt is megerlíti, hogy a chilei konzul és a chilei hatóságok *Cousino* kisasszony halálának körülményeit is meg fogják vizsgálni. Más republikánus lapok azt kívánják, hogy exhumálják a holttestet, mert gyanus körülmények is mutatkoznak a halálozás körül.

— **Tanítók ünneplése.** A Magyar Tanítók Otthona tegnapi diszközgyűlésén lelkesen ünnepelte azokat a tanítókat, akik a tóváros egyesítése idejében már a népneve és szolgálatában állottak. A diszközgyűlésen megjelentek: *Berzevicsy Albert* vallás- és közoktatásügyi miniszter és *Zsilinszky Mihály* államtitkár, *Halász Ferenc* osztálytanácsos, gróf *Teleki Sándor*, az Eötvös-alap miniszteri biztosa, *Bározy István* tanácsos, *Verédy Károly* budapesti és *Tóth József* pestmegyei tanfelügyelő.

A megnyitó beszédét *Peres Sándor* tanítóképzőintézet igazgatója mondotta. *Sáva János* az ünnepség jelentőségét vazoia, *Berzevicsy Albert* közoktatásügyi miniszter szólaítól ezután. A legteljesebb elismeréssel emlékezett meg az ünnepeit tanítókról, akik a tóváros megmagyarosodásának jelentékeny tényezői voltak. *Meleg* üdvöztötte őket hazafias működésükben. *Bározy István* székesúvárosi tanácsos, a polgármester megbízásából a hatóság elismerését fejezte ki a régi tanítók iránt. *Havas István* ünnepi kötetményt adott elő, *Sántha Lajos* humoros visszaemlékezésével keltett deris hangulatot. Végül *Vajdai Gusztáv* mondott köszönetet a megjelenteknek. Este a Tanítók Otthonában társasvacsora volt.

— **Hatvanhárom ember pusztulása.** *Sidney*-ből táviratozzák: A Hobart-lelé (Tazmania) utban lévő *Vallaroo* nevű angol cirkálóhajón robbanás történt, minek folytán 63 ember elpusztult. A *Vallaroo* a szerencsétlenség híret jelekkelt tudatta a *Sidney*től 230 kilométernyire dél felé eső *Montagu* szigetre. A cirkálóhajó megérkezését holnapra várják.

— **Büntetés a vonaton.** *Érsekujvárról* jelenti tudósítónk: Megállapították, hogy *Faunz János* rákospalotai gépész az, akinek a bécsi vonaton a nyakát elmesztették. Nehezen lehet megérteni, amit beszél. Hörögve annyit mondott, hogy megtámadta valaki a vonaton. Ötven korona készpénz volt nála s ezt támadója elvette tőle. A gyilkos szerszámnak sehol semmi nyoma, ami arról tanuskodik, hogy tényleg megtámadták, viszont az orvosok véleménye szerint a vágás irányából következtetve, nincs kizárva az sem, hogy öngyilkosság esete forog fenn. Rettenetes nyaksebe kétségtelenül borotvától származik s az áldozat zsebében egy különben sem éles kisebb zsebkésen kívül más vágóeszközt nem találtak. Mellényzsebében alig pár fillér aprópénz volt, irományai pedig mind hiányzanak. Az itteni rendőrség táviratilag fordult tegnap a rákospalotai rendőrséghez, hogy a sebesült ember kiletét megállapíttassa. Vasuti jegye hiányzik, azt sem tudják, hol szállott fel. Az orvosok a sebesült életbenmaradásához kevés reményt fűznek.

Estergomból jelentik: A párkány-nánai eset áldozatán az orvosok műtétet végeztek és valószínűnek tartják felépülését. *Faunz János* gépész *Pozsonyban* járt egy nagyobb gyárban, hogy ott egy neki ajánlott kondíció minél sebesjén. *Faunz* felesége ma ideérkezett, aki azt mondja, hogy férjének nem volt semmi oka az öngyilkosságra, azt teljesen kizárnak tartja, mert nemesnek oly helyzetben, hogy ezt gondolni is lehetne. A beteg többször magához tért és ho nap kihaligaták. Felesége azt mondja, hogy 120 korona volt a noteszában, ami most hiányzik.

— **Házasság.** *Bendiner Nádor*, a kúria zongoravirtuóz, január hónap 9-ikén, szombaton, déli tíz két órakor vezeti oltár elé *Schacher*-s. *Gilka* kisasszonyt a Deák-terti evangélikus templomban.

Dr. Hubay Miksa budapesti ügyvéd eljegyezte *Schwarz Margit* kisasszonyt, *Schwarz Fülöp* jegyző leányát Nadapon.

Káke Sándor, a Magyar Folyam- és Tengerhajózási Reszvénytársaság elnöke, eljegyezte tarna-órsi *Pesty Irma* kisasszonyt.

Gerő Kaiman, a Szászkei Szövetkezeti Közraktárak igazgatója, eljegyezte *Haas Magda* kisasszonyt. *Haas Samu* el dunaföldvári birtokos leányát, *dr. Lidz István* hr-paport testvérnőjét.

Vasárnap, e hó 10-ikén, délután 1/3 óra-koztartá esküvőjét *Szendró Eml. Fricmann* *Guzella* kisasszonnyal a dohany-utcai izraelita templomban.

— **Amerikai párba] áldozata.** Az érsekujvári pályaudvaron tegnapelőtt szíven lötte magát egy *Misik Kálmán* nevű budapesti egyetemi halgató. A szerencsétlen nem halt meg mindjárt. Kórházba vitték, ahol azonban hamarosan kiszenvedett. A szerencsétlen fiatalember zsebében egy levelet találtak, *Barátja* Imre érsekujvári tanítónak címzve, akihez barát viszony léte. Ebben a levélben állítólag megírta *Misik*, hogy amerikai párba] áldozata. Ezt különben már Budapesten is többek előtt hangoztatta az öngyilkos. *Misik Kálmán* öt év óta lakott Budapesten. A nyírármegyei Egyháznagyszeg községben lakik özvegy édesanyja, aki tekintélyes vagyonnal rendelkezik. Budapesten *Mártonffy Gyula* ügyvédnek a Rottenbiller-utca 16. szám alatt lévő irodájában dolgozott *Misik*, aki négy hónappal ezelőtt özvegy *Fried Lőrincné* szénkereskedőnek a Barossy-utca 8. szám alatt lévő lakásán bérelt szobát. *Friedék* előtt többször kijelentette *Misik*, hogy ez az utolsó lakása. Özvegy *Friedné* nemrég nyomtatott betűkkel írott névtelen levelet kapott. Ebben figyelmeztették, hogy ne engedje meg, hogy *Misik* a leányának, a 16 éves *Szerénának* udvaroljon. A levél így végződött:

— *Misiknek van már menyasszonya!*
A házbeliek a levelet megmutatták *Misiknek*, aki szomorúan így felelt:
— Ez is az ő műve! Arra céloz, hogy a halál az én menyasszonyom.

Szilveszter napjának délutánján *Misik* maga kapott egy levelet. A házbeliek előtt bontotta föl s tartalma nagyon megröbbsentette.

A levélben csak ez a pár szó volt:
— *Január 4-ikén jogadásod szerint meg kell halnod!*
Misik ettől fogva nagyon szomorú volt. Szavát se lehetett halani. Ügyvédének azt mondta, hogy január 4-ikén pár hétre hazatartik édesanyjához. Elutazása előtt megváltotta lakásadóijának, hogy meg kell magát ölnie s ezért utazik el. Elmondta amerikai párba]ának körülményeit is. Két évvel ezelőtt egyik barátjával együtt lakott egy családdal. Barátja erösen udvarolt a család egyik leánytagának, aki neki egyszer egy szál virágot adott. Barátja erre sértő módon nyilatkozott a leányról s ezért *Misik* öt arculütöte.

Amerikai párba]ra határozták magukat s *Misik* hurta a fekete golyót. Január 4-ikén telt le a határidő s ezen a napon lett a szegény *Misik* öngyilkos.

— **Halálozás.** *Sághy Kálmán*né, született *Náray-Szabó Irma* január 3-án rövid szenvedés után, éite 43. évében *Pozsonyban* elhunyt.

— **Remézői hírek.** *Molnár János* kereskedősegéd ma délelőtt a Baross-terti Aranys-szálló egyik szobájában melibéitöte magát. A mentők súlyos sérüléssel a Rókusba vitték. — A rendőrség letartóztatta *Mészáros Sándorné* mosonót, akit sebetolvajlásan értek. Letartóztatták *Kaszás Pál* sőtősegédet is, aki az Erzsébet-körtön kabátot lopott. — Az urjári rendőrség megkeresésére letartóztatta a rendőrség *Rudolf* *Heurik* magánhivatamokot, aki az édesatyjától 300 forintot lopott és ezzel Budapestre szökött.

(x) **A Zoltán-féle csukamáj-olaj tápereje** nagy, könnyen emészthető, kellemetlen szaga, íze nincs. Ürege 2 korona. Zoltán-gyógytárban, Budapest, V., Szabadság-tér.

Az agyonvert képviselő.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Nagykikinda, január 7.

Kora délelőtt végigkísérték az utcán *Eremita* Pál gyilkosát. Gyalog tették meg az utat a rendőrségtől az ügyészhez: iogházai, természetes, hogy tömérdek nézőtük volt. A Sibul-testvérek paraszti önzérettel mentek a szuronyos örök között. Látszik a tartásukon, hogy nem bánják, amit tettek. Délutánra megint életre kelt az utca érdeklődése. Három órakor fényes egyházi ceremóniával ment végbe *Eremita* holttestének a beszentelése.

A beszentelésnél nagy közönség állta körül a ravatalt. Az egyházi szertartást *Streich* nagybecskereki főesperes vezette a környék papságának segítségével. Tömérdek koszorút hoztak a koporsóra. Közvetlen a ravatal mellett állott a gyászoló család, gróf *Zichy* *Vladimir*, a képviselőház megbízásából és még tizenhat országgyűlési képviselő. A budapesti szerb kolónia három tagját küldte ki a temetésre. A koporsót éjszaka vitték át *Marionosra*, ott temetik el a családi sírboltba *Eremita*-t. A képviselőház küldöttsége *Csóvossy* háznyg vezetésével részt vesz a honpapi temetésen is.

Ámbár a lehető legsivárabb a gyilkosság áldozatának emlékezete, megröbbszt részvét nyilvánl mégis az özvegye iránt. A szegény asszony keserves ájdatmát nem enyhíti a vigasztalás szava. Egyre azon siránkozik, hogy rég Budapestre kellett volna már költözöküdnök. Kérte is az urat, de hiába. Vakmerő módon azt szokta mondani, hogy nem fél ő senkitől. A Sibul-testvérekkel igyekezett is olyan szivességekkel leenyerezni ami nem sok pénzbe került. Az öreg Sibul unokáját kiképezette tanítónővé és állást is szerzett neki *Szerbszentmiklóson*. A Sibul-luk azonban nem tudák teledni, hogy az apjuk viruló gazdaságát *Eremita* fiskáls-furfanggal ejtátszotta a kezük alól. Mísem használt, hogy egy kis házat és két lánc földet bérebe adott nekik. Az ünnepek előtt *Mladen* elküldött hozzá tíz koronáért. *Eremita* ekkor azt üzenté vissza: — *Egy krajcárt se adott annak a bitangnak!* Ez az üzenet megpecsételte *Eremita* sorását. A testvérek elhatározták, hogy e tével lakol tönkretetőjük gonoszságáért. Különösen az bőszipte felőket, hogy *Eremita* gazdag ember volt s nem szorult rá az ő családjuk gazdaságára. Az uszorakölcsőnevet összeharásolt vagy száz parasztházat és a nagykikindai telekűny lapjai tele vannak az ő kölcsőneinek betabázásával. Budapesten is van egy szép háza az Üllői-ut 70-ik szám alatt.

A városban mindenki tudta, hogyan harácsolta össze *Eremita* a vagyonát. A leghazárabb játékokot nyílt kártyával játszotta, mintha nem is lett volna mit titkolnia. A behajthatatlannak bizonyult követeléseket rendszeren a takarékpénztár terhére irattala, a behajthatókat pedig magához vette. A kiegyenlített követelésekről szóló kötelezvényeket és váltókat nem adta ki, hanem különféle ürügyek alatt magánál tartotta és néhány év múlva, mikor azt hitte, hogy az illető már meg is feledkezett a követelés kiegyenlítéséről, részint ellenők, részint az örökösök ellen pert indított. Ily módon tömérdek pör volt állandóan folyamatban a nagykikindai járásbírósnágnál és törvényszéknél. Épp az elmúlt héten vesztette el egy ilyen pört egy szegedi magasb állambívatálnokkal szemben, aki egy menekült meg az ismételt fizetésől, hogy *Eremita* nem tudta a pör anyagát képező váltókat felmutatni. Többször voltak ellene okirathamítás, család és uszora miatt bünyenítő-perék folyamában, azonban ravasszágával mindig kibujt a törvény büntető keze alól. Ügyeit ismeri az egész vármegye. Nemesak a magyar, hanem a német és szerb lapok is számtalanszor leplezték le. *Eremita* azonban semmibe sem vette mindezt, mintha nemis róla lett volna szó. Sőt cinikus pöffeszkedéssel még különféle köztisztaságokt

is akart szerezni, hogy újabb eszközei legyenek a gazdagodásra.

A Sibrul-fink tegnap kihallgatásukon mindent töredelmesen bevallottak. Az elszánt ember kegyetlen józanságával nyugosznak bele mind a ketten a történetébe. Kérésük mindössze egy volt tegnap: hogy bűni eléd adjanak nekik, mert — görög keleti valóságok — *kardosony e ónapja van* s az ünnepeket jámbor keresztények módjára ők mindig megtartották. Az idősebbik, a Mladen negyvennyolc éves és négy gimnáziumot végzett. Magyarul csak keveset tudnak. Szerb káromkodás szaiat ki a száján Gyurgyónak, mikor ma a rendőri fotografus masinája elé állították, mielőtt az ügyészséghez kísérik őket.

Azt beszéltek ügyvédekörökben, hogy Eremitás körülbelül kétféleképpen vágyonól annak rendje és módja szerint végrendeletet. A végrendeletet állítólag egy nagykikindai barátjának őrizetére bízták, mikor képviselő lett és gyakran felutazott Budapestre. Vagyonának egyharmadát feleségére hagyta, egyharmadát a családjára, s a harmadik részt az újvidéki szerb Matica-egyesületre.

Eremitás Pál helyére — mint egy félhivatalos távirat jelenti — a nagykikindai szabadalvúpart tagjai Telesky Kristóf főszolgabíró jelölték. A jelöltséget úgy a magyarok, mint a szerbek egyaránt támogatják. Valószínű, hogy Teleskyt egyhangulag választják meg országgyűlési képviselőnek.

A váci postarablás.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 7.

A váci ha'árban lévő *Katalinpusztán* tegnapéit este történt rablógylkosság ügyében a mai nap sem hozott semmi jelentős fordulót. Két embert letartóztattak ugyan a nyomozást teljesítő csendőrség a rablógylkosság gyanúja alatt de ezeknek sikerült alibiüket bebizonyítani másrészt meg a gyilkosság színhelyén talált nyomokból is valószínűvé vált, hogy nem ők követték el a borzalmas kegyetenséggel végbevitt rablógylkosságot s így még ma szabadlábra is helyezték őket a vizsgálóbíró.

Czilik Mihály postakocsis — a rablógylkosság egyik áldozata — Vízkereszt napján reggel tíz órakor indult el Vácra Rétás felé a postával s rendszeren este szokott visszatérni nyolc óra tájban. Ezen az úton elmaradt a posta, amit bejelentettek a csendőrségnek. Az összes csendőrelőrség elindult az elmaradt posta keresésére. Vácra mintegy négy kilométernyire akadtak rá Czilik Mihály holttestére. Melette még egy holttestet találtak. Mindkettőn több lövés volt s azonkívül a fejük szét volt zuva. Nem messzire, az erdőben megtalálták a lovakat s a szétszort postakocsit.

Tegnap reggel kiment a gyilkosság színhelyére Hele Ferenc vizsgálóbíró és Adó váci rendőrkapitány s megállapították, hogy a rablógylkosság akkor történt, amikor Czilik Rétságról visszafelé igyekezett a postájával. Rétságon Czilik felvette a kocsijára Szeiter János gazdag rádi gadaembert, aki a rétsági bírósághoz volt aznap beidézve s hazafelé tartott. Utközben *Szendehely* postáját is felvette Czilik. Itt látta őt utoljára s nem messze Szendehelytől, a Katalinpusztán történt a gyilkosság.

Minden jel arra vall, hogy a viszonyokkal ismerős emberek követték el a rablógylkosságot. A rablók már leoben álltak a Katalinpusztán s várták a Rétságról érkező postát. A postakocsist és a mellette ülő Szeiter Jánost revolverrel leölték s azután lebuza őket a kocsiról, fejszével szétverték mindkettőnek a fejét. Mindezek után a postakocsival bementek a községi erdőbe, a kocsit ott fejszével szétverték s tartalmazó magukhoz véve, elmenekültek. Szalter János zsebében nagyobb összeg volt, ezt azonban a rablók nem vitték magukkal.

A két áldozat holttestét tegnap dében vitték be Vácra, ahol a rablógylkosság híre természetesen nagy szenzációt keltett, mert a rétsági posta nagyon gyakran ki volt téve megtámadásoknak. Előzőtt másfél évvel történt az utolsó támadás. Akkor is Czilik volt a kocsis, aki a támadás után kilépett a szolgálatból. Csak nagy rábeszélésre tért vissza pár hónap múlva a postához. Revolvert hozott magával, de egyetlen lövést sem találtak benne.

A két áldozat holttestét — mint Vácraól jelentik — ma dében boncolták fel a hatóság közlegének jelenlétében. A boncolásnál jelen volt dr. Halász Lajos királyi ügyész is. Megállapították, hogy a rablók először revolverekkel támadták a két emberre. Cziliknek a testében három, Szalterében pedig két revolvergolyót találtak. A lövések közül azonban egyik sem volt halálos. Az áldozatokat ezután lehúzták a rablók — akik többen voltak — a kocsiról és fejszével szétverték a fejüket. A szerencsétlen Cziliknek a fején négy hatalmas seb tártog, úgy hogy teljesen felismerhetetlen az arca. Egy fejszecsapás ezenkívül a vállát érte.

Szalternek is négy seb van a fején, mindegyik fejszétől ered.

A vizsgálatot a váci csendőrküretleti parancsnokság részéről Szilassy csendőrnagy vezeti. Tizenhat csendőrrel vezeti a nyomozást és segítségére van egy pár fővárosi detektív is. Ma egész nap Szendehely környékén folytatták a nyomozást, mert valószínűnek tartják, hogy szendehelyi emberek követték el a rablógylkosságot.

Vácra ma délelőtt már elérte a hír, hogy a rablógylkosságok kézrekerültek. A nyomozó csendőrök ugyanis alaposnak látszó gyanúkon alapján letartóztatták két szendehelyi embert, egy *kovácslegényt* és egy *erdőt*, akiket a gyilkosság napjának délutánján a Katalinpusztán környékén láttak kóborolni. A két embert valótára fogták, azonban mindent tagadtak és alibiüket is bizonyították. A csendőrnagy kivitte őket a gyilkosság színhelyére és az ott talált lábnyomokká összehasonlította csizmájuk talpát. Egyiknek a csizmája se illett bele a lábnyomokba s a két letartóztatott embert már ma délután szabadlábra is helyezték. Lakásukon is házkutatást tartott a csendőrség, de semmi gyanus dolgot nem találtak.

A vizsgálat légszen folyik s főleg Szendehely községet tartja megszállva a csendőrség, mert a vizsgálat szálai ott folynak össze. A fővárosi rendőrség is nyomoz a rablógylkosság ügyében. Tegnap a követező körözést küldte meg az összes rendőrhatóságnak:

En év január 5-én este a *Rétságról Vácra* indított postakocsit a *Katalinpusztán* től kirablóák, a postakocsist és egy ismeretlen ve e menő egyént fejszecsapásokkal meggyilkolták. A kocsiban volt két pénzese levél, az egyik *Nagyoroszián* lett főláda s 1100 koronát tartalmazott, a másiknak feladási helye *Nógrád-Váker*, 2250 korona tartalommal. Mind a két levél a postakaréképéznárnak volt címezve Budapestre. Ezeket kivitt volt a kocsiban egy darab három korona értékű betétsomag, tíz ajánlott levél és tizenkét darab közönséges csomag. A tettesek és értékek nyomozandók. Budapest, 1904. január 6. *Főkapitányság*.

FŐVÁROS

(*) A parcellázás főtétele. Egy budai telektulajdonos telkét lakóházak számára parcelláztatni akarta. A tanács mai ülésén kimondta, hogy a dolog tárgyalásába csak akkor boesázkodik, ha a telektulajdonos közeletességet vállal arra, hogy: a telekből a szabályozásra előt területet ingyen átengedi, az utat és csatornát szabáyszerűen megépíti és tíz évig föntartja, a világtársól és egyéb közművekről a maga költségén gondoskodik s már most biztosít felvet iskolá számára.

A főváros közgyűlése.

Budapest, január 7.

Már jóval három óra előtt élénk volt az élet az éj városházában. A folyosók valósággal ellepte a hordárok és városi szolgák hada, kik ugyanosak hangos szóval kínágtattak az érkezőknak a különböző pártok listáit. Tízöt bizottságra kellett ma tagokat választani és azonfelül *tíz tanácsnoki, a főszámvévi, a középítési igazgatói, hét városi önközi és hét tisztviselői* állásra választották. Az egyes kerületekben a pártok között már hónapok óta folyik a küzdelem, hogy jelöltjeiket győzelemhez juttassák. A folyosókon nagyban kínágtatták a piros és fehér szavazólapokat és egy-egy városatya közel-lábbal való kaparatásban mutatta be kiváló kortesképességét.

Felesleges talán mondanunk, hogy minden vonalon a legteljesebb mozgás volt észlelhető és a hadtestek vezéreikkel teljes hadilásásban vonultak a küzdelemhez. A legnagyobb érdeklődés tárgya a középítési igazgatói állás betöltése volt, amelyért *Devecis Ferenc* és *Heuffel Adó* pályáztak.

Ennél az aktuális egy végzetes hiba is történt, amennyiben a *Devecis*et jelölő 45-ös bizottság megfellekedett arról, hogy egy közgyűlési határozat értelmében csakis fehér lapon lehet szavazni és vörös színű listát csináltatott. Az ilyen színű lappal szavazott azonban visszautasították és erre nagy látásfutás kezdődött fehér lapok után, nem kis öröme a *Heuffel*-pártnak. A szavazás eredménye mindvégig kétes volt és az egész közgyűlés feszült figyelemmel várta annak kibírdetését.

Hét órára letárgyalták a napirendet és akkorra elkészültek a szavazatok összeszámlálásával is úgy, hogy a közgyűlés berekesztése és öt percre szünet után *Márkus József* főpolgármester kihirdethette az eredményt, melyszerint a tíz tanácsnoki állásra megválasztottak: *Viola Imre, Kun Gyula, Lung György, Vasits Károly, dr. Vasitveits János, Faller Ferenc, Almády Béla, Piperkovits Bátor, dr. Bárczy István* és *dr. Melly Géza*. A főszámvévi állásra: *Lampel Hugó,*

A középítési igazgatói állásra: *Heuffel Adó* (24 szótöbbséggel). A hét városi önközi állásra: *Unger Jenő, Morlin Imre, Szécsi Ignác, Visnya József, dr. Rill Agoston, dr. Sádódy Imre, Sámson Tibor Sándor* és végül a hat tisztviselői állásra: *Altker Emil, Melha Kálmán, dr. Kolber Ferenc, dr. Könc Boldizsár, dr. Juna Béla* és *Borbás Gáspár*.

A megválasztottak névsorából látható, hogy a középítési igazgatói állást kivéve a *kijelölő-választmány* által jelöltek győztek.

Devecis bukása és *Heuffel Adó* újabb való megválasztása nagy meglepetést keltett, annál is inkább mert a beavatók már hetekkel ezelőtt tudni vélték, hogy *Devecis*nek megválasztása biztos és ezt igazolni látszott az a körülmény is, hogy a *kijelölőbizottság* mérlegelvé a fővárosi szolgálatában szerzett bokros érdemeit öt jelölte első helyen. A választás íyetén eredményét sokan még abban a körülményben is keresik, hogy *Heuffel Adó* egy nyomtatott levelet intézett az összes bizottsági tagokhoz melyben elmondja, hogy az esetben, ha őt újra meg nem választják, családja a legnagyobb inségnek néz elébe.

A választás eredményének kihirdetése után a főpolgármester felszóította a szokásos küldöttséget, hogy tudassa a megválasztottakkal az eredményt és kérjék fel őket, hogy jelenjenek meg a közgyűlés színe előtt.

Riadó éljenzés mellett vonultak be az új tisztviselők és *Márkus József* főpolgármester felhívására letették a hivatalos esküt.

Az eskü elhangzása után a főpolgármester szép beszédben üdvözölte a székesővárosi törvényhatóságának új tagjait és annak a reményének adott kifejezést, hogy teljes buzgósággal és odaadással fogják szolgálni a székesővárost. Az utjonnan megválasztott főtisztviselők nevében *Viola Imre* válaszolt, kijelentvé, hogy legelőb törekvésük az lesz, hogy működésük által érdemessé tegyék magukat a megválasztásuk által ígért bizalomra.

A telen-nyáron ha adonfőveljáró *Földvári Jakab* magántudós is szerepet egy kérvénnyel a közgyűlés tárgysorozatában, de kevés szerencsével.

A mai közgyűlés lefolyását különben az alábbiakban ismerteljük:

Ponban négy órakor nyitotta meg *Márkus József* főpolgármester a közgyűlést.

A napirend előtt *Gelléri Mór* a folyvást tartó ipari pangásra s a főváros üzeti életének még mindig igen kedvezőtlen konjunktúrára vonatkozóan interpellációt intézett a polgármesterhez.

Dr. Havass Rezső az átszálló-törzalom kiterjesztését sürgeti interpellációjában, különösen pedig a földalati vasutat és a Baross utca-köztemető-utit és a Dunaparton a Viktória-maomhoz vezető vonalon. Kívánja továbbá, hogy a villamosvasutak kizárólag az iskolagyermeknek részére ugynevezett *iskolai vonalakat* járassanak. (Héveslés.)

Mind a két interpellációt kiadák a polgármesternek.

A napirendre térve, hosszabb vita támadt *Szabó M. Ferenc* amat indítványa körül, hogy mielőtt hozzáfognának a Sáros-lőröd építéséhez, végzetesseknek a területen tanurásokot, hogy így meggyőződjenek a felől, vajon nyelhető-e onnan elegendő víz a lőrödből. A tanács ellenzi a ha agatást jelentő próba-fúrásokot s javasolja, térjen fötte a közgyűlés napirendre. A tárgyhöz szólt: *Szabó M. Ferenc Kasics Péter, Tamer Ede, Wagner Géza* és *Herzog Péter* az ó aggodalmaikra *Halmos János* polgármester válaszolt, kijelentve, hogy a fúrdőket (amely tekintetben különben a tanács már határozott) végrevalatára fölkelt már építeni. De kijelenti azt is, hogy 6 lenne a legelső aiti eilemező ezeket az építkezéseket, ha arról győződnek meg, hogy a fúrdőkből nem lenne megelőző jövedelme a fővárosnak. A nagy többség mellette *Szabó M. Ferenc* indítványát, valamint *Kasics Péternek* azt a javaslatát is hogy a fúrdőterület vizszolgálati képességét vizsgálhassák meg a földalati intézettel.

A csavargózs-vállalat a paribérek leszállítását kéri. A tanács — a közzgazdasági és közelmelési bizottság javaslata alapján, azt az előterjesztést tette, hogy a paribéreket a budai oldalon szállításuk le egy évi időre 20 koronára, a pesti oldalon pedig 500 koronára.

Vári Károly ellenzi a tanácsai javaslat elfogadását, de a közgyűlés 101 szavazattal 65 ellen elfogadta azt.

A zsbárok kereskedők az árusító-bódék béreinek ötven százalékkal való leszállítását kéri. A tanács ezt elutasító véleménynyel teresztette a közgyűlés elé, amely azonban elfogadta *Havass Rezsőnek* azt az indítványát, hogy az ügyet adják vissza a tanácsnak azaz, hogy ez — a VIII. kerületi előjáróság meghallgatása után — tegyen újabb jelentést.

Elfogadják a tanácsnak azt a javaslatát, hogy az építőiparosoknak az építés körül való követelését, valamint a munkások bérét biztosító törvény meghozatalát kéri mezezzék a kormánytól, illetőleg a képviselőháztól.

Földvári Jakab szenátorium felállítására kért engedélyt, de elutasították.

Hat patikakérvevényezőt is elutasították és azután több jelentékelon így tárgyalása után *Márkus József* főpolgármester a legközelebbi ülés napján december 13-án jelölje meg, a közgyűlést berekesztette.

SZÍNHÁZ, ZENE

**** Nemzeti Színház.** Apró premierre zolt ma este. A színház ügyes szakósa egy kis hors d'oeuvre-rel élénkítette a menüt. Erdélyi Zoltán *Megjött a papa* című egyfelvonásos vígjátékát találta élénk. A farsang évadán éppen idősebb ez a husz-harmincperces bobóság. Mielőtt a szigorú kritikus összeráncolhatná a szemöldökéit és konstatálhatná, hogy hóbotos emberek járnak e'ltte, akiket komolyan venni nem lehet: finita la commedia. Legördül a függöny. Három személy járása le az apróságot rohamos gyorsasággal. *Poli és Rózi* fiatal házask, akik pár héttel a mézeshe'ek után összekapnak. Az asszonyka azonnal levelet ír Szegeden lakó, özvegyi sorban levő apjához: jöjjön érte és vigye magával. Eközben a fiatal házaspár kibékül és az asszonyka bünbűnőleg értesíti a férjét, hogy a papát interveidóra kérte föl. Szeretné meg nem történtté tenni a dolgot, de a levél már elment és a papa visszaír, hogy estére megérkezik a keleti pályaudvaron. A házastársak elhatározzák, hogy színelőzőn tartják a haragot és a'ka'mat adnak a papának, hogy ő békítse ki őket, ha már Budapestre társztották. Az asszony kimegy a keleti pályaudvarra a papa elé s azáltal a férj otthon felelőti a butorokat és letépi a függönyöket, hogy a papa zír-zavar: lásson. Eppen javában rendezi a műrombolást, amikor betoppan a papa, aki nem a keleti, hanem a nyugati pályaudvaron érkezett. A rajtakapott férj bevallja, hogy már kibékült a kis feleségével. Minden más apa örömmel venné tudomásul ezt a nyilatkozatot és megnyugodnék benne. De a vígjátékú apák nem gondolkoznak ilyen természetesen és logikusan. Ők mindenáron játszani akarnak. A papa új bohózatot proponál: veszekedni fog a vejével és keményen le fogja szidni a visszatérő asszonyka e'ött hogy ezzel a dorgatóriummal e'égítétek adjon a leányának; azután kényszeríteni fogja Rózsit, hogy menjen vele; ezzel meg a leányának ad leekét, hogy máskor minden apró pörvitar után ne forduljon az apjához. Dicum-tactum. Rózi visszajön és a papa programszerűen felszása el a maga szerepét. De most Rózi még egyszer és komolyan összevész Palival, akit azzal vádol, hogy nem nagyon ellenkezett, amikor a papa kifejtette, hogy magával viszi a leányát. Erre a férj is komolyan összevész a papával, mert ő adta neki azt a tanácsot, hogy fogadjja csöndes megadással a színelő dorgatóriumot. Az asszony válni akar és a papa rohan a színelő közre, hogy csomagoljon. A fiatalok nagykra maradnak s öt perc alatt megint kibékülnek. Amikor a papa két pakktáskával visszajön: nagy szemellemel e'legetik egymást. A papa nem háborgatja őket, hanem észrevétlenül és boldogan kisompolyog az utón, hogy visszantazzék Szegedre. *A tant de bruit pour ce omlotte* bohókásan jókedvű variációja ez az egyfelvonásos vígjáték. Közmelegnyugvásra oldódik föl a disszonancia. De én nem folytathok el magamban bizonyos aggodalmat: mi lesz a fiatalok házasságától, na minden haszontalanság ennyire kibozza őket a sodrúkból? Ezek idegbe's alakok. Nem tudok rajtuk írta szívből nevetni, mert a szanatórium árnyéka bukkan föl mögöttük. A Nemzeti Színház legkedvesebb színészei közül hármán vettek részt a kis darab premierre-jén. *Ligeti* Juliska játszotta Rózsit, *Dezsi* a férjet és *Poros* a papát, gyors tempóban, ügyesen, mulattató e'venységgel. Mindhármát kitapsolták a szerzővel együtt, akinek ez volt az első színpadi kísérlete. *A Megjött a papa* után *Kemecsey* és *Malonyai* színművét a *Föld*-et adták. (A. E.)

**** Túrvisszálat a színházakban.** A chicagói Iroquois-színház rettenetes katasztrófiája alkalmából gróf *Tisza István* belügyminiszter leiratot intézett úgy a fővároshoz, mint a fővárosi rendőrséghez, melyben elrendeli, hogy tüzetesen vizsgálják meg mindazon intézkedéseket, melyek a budapesti színházak tűzbiztonsága érdekében fennállanak. A leirat hangsúlyozza, hogy ha bárhol is valamely hanyagságot, vagy mulasztást tapasztalnak, azzal szemben a leggyorsabban és legérellyesebben járjanak el.

**** Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete.** A Magyar Színpadi Szerzők Egyesülete az Akadémia hefi ülésében megvitte alakuló közgyűlést, melyen a hazai színpadi szerzők nagy számban jelentek meg. Jelen volt többek közt *Rákosi Jenő* és *Somló Sándor*, a Nemzeti Színház igazgatója. A közgyűlés korlátozott *Berczik Árpádot* választotta meg, aki tartalmas, szép beszédben elmondotta a hazai dramaturgia fontos érdekeit, amelyek szűkegessé teszik, hogy a hazai szerzők végre egyesültek tömörüljenek. *Berczik* beszédét a hallgatóság meleg éljenzéssel fogadta s aztán attárt az alapszabálytervezet tárgyalására, melynek előadójává a közgyűlés *Malonyai Dezst* és *Márkus József*-et választotta meg. Az alapszabályok letárgyalása után *Berczik Árpád* a Magyar Színpadi Szerzők Egyesületét megalakították jelentette ki. A közgyűlés

ezután *Jókai Mórt* és *Rákosi Jenőt* az egyesület elnökéivé választotta meg. Az egyesület elnöke: *Berczik Árpád*, alelnökei: *Heiczeg Ferenc* és *Hubay Jenő* voltak. Megválasztotta a közgyűlés a husz tagból álló választmányt is.

**** A szerző halála.** *Molnár Ferenc*, a *Józi* szerzője a következő levelet intézte a Vigszínház igazgatóságához:

Kérem sziveskedjék az illetékes helyen tudatni, hogy a *Józi* harmadik előadásánál reám eső tautémejeit a Vigszínház nyugdíjintézetének ajánlom fel. Ezzel bár tükélelen, de kifejezett jelét akasom adni annak a nagy tiszteletnek és becsülésnek, amellyel a színház művészei iránt viseltetem, és annak a benső hálaának, amelyet a *Józi* szereplői iránt őszinte szívből érzek.

A levélről még tegnap este a próbatáblán értesítették a Vigszínház személyzetét, amely a zsufolt nézőtér előtt kétszeres kezzel és lelkesedéssel játszott a nagyszerű bohózatot.

**** Az Estét papucs** ma délelőtt megírtott főpróbjáról a Népszínház a következő kommunikát adta ki:

Leslie Stuart és *Owen Hall* nagy fantasztikus angol operettjének, az *Estét papucs*nak jelmezes előpróbjája ma folyt le a Népszínház színpadán és az új látványosság káprázatos kiállításával s az operett melódikus zenéjével a főpróba meghívott közönségének le kes tetszését nyerte meg. A bemutatás előadásán holnap, pénteken a zenekart *Fekete József* karmester fogja dirigálni partitúra nélkül az operetere ugyanis másfél hónapi gondos tanulású ki készült a Népszínház egész operettzenéjére, és *Ón Káry* Kárával és az erre a darabra szerződöttel nagy számú státszféra. Egybevágó gyorsmenetű előadásban fog színe kerülni a londoniaknak e ma is kedvelt, látványos operetteje. *Káry* Kára érdekes, új látványosságban menő kosztümöt a főpróban még nem használt s csak a premiéren ölt először magára a fantasztikus új jelmezeket. Miután az új díszletek sorában vándor (mozgó) díszletek is szerepelnek, még egy utolsó éjeit díszletpróbat is tart a mai előadás után a műszaki személyzetet *Stoll* Károly főrendező. — *Ridey* Sándor a második felvonásban betét gyanánt Árditnek egyik legkiválóbb kerengőjét, mely a legnagyobb énekesnőnek, *Patán*nak is rendes hangversenyszáma, fogja énekelni.

**** Elhalasztott hangverseny.** *Rose* Thal Mór péntekre kitűzött hangversenyt a művész betegsége miatt e hó 24-ikére halasztották el. A váltott jegyek érvényben maradnak.

**** Sherry** a Magyar Színház szombati, *Sherry* című operettjében *Misztigrette* primaballerina szerepét *Zöldi* Elza fogja játszani. Az új szereplőre való tekintettel a Magyar Színház a holnapi napon nem tart jelmezes előpróbat a darabból. A *Sherry* második előadása vasárnap este lesz, vasárnap délután először kerül színe délutáni előadásban a *Doktorhisz-asszonyok*.

**** Francia operette-előadás.** A farsang ez idén egy fényes párisi társaságot hoz Budapestre. *Milly-Mayer* a párisi *Bouffes Parisiens*-színház primadonnája, *Fursy* a híres chansonnier és *Blasco*, az eredeti rajz-humorista kisebb színészársasággal január 20-án a Royal-teremben egy előadást rendeznek. A francia operette-előadásra jegyek *Méry* Bélánál kaphatók.

**** Vakok hangversenye.** A vakokat Gyámoltató Országos Egyet vasárnap délután öt órakor a Royalban érdekes műsora hangversenyt rendez. Jegyek a vakok boltjában kaphatók.

MŰVÉSZET

□ **László Fülöp** Budapestben. Néhány napja a fővárosban időzik *László Fülöp* a kiváló festőművész, akinek ezidőszent Bécsben van a műterme. A művész budapesti tartózkodása alatt lefestette *Berzevicsy* Albert közoktatásiügyi minisztert. A kép egyik e'ekelő művészeti folyóiratunk számára készült, amely azt műm-llékletül szánta olvasóinak.

SPORT

**** A Nemzeti Sport vívóversenye.** Ma volt a *Dudapesti Önkéntes Mentő-Egyesület* javára rendezett verseny második napja. Ezúttal a főversenyt tértek át, amelyben sok neves vívónk vett részt a fővárosból és a vidékről. Elsősorban a tör-főversenyre került a sor. — *Gyöztés Mészáros* Loránd lett, második ityabb *Tóth* Péter, harmadik *Matuskovich* Imre honvéd-lőhadnaggy. Azután a kard-főversenyt követőzték órási részvételt mellett. A minősítés betegeztével holnap délután 4 órakor kerül a sor az e'ső- és második osztálynak körmérkőzésére.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **A megvesztegetett bír.** A pestvidéki törvényszék dr. *Sós* Kálmán törvényszéki bírót tudvalevőleg öt megvesztegetési eset miatt helyezte vád alá s a vizsgálói fogságban levő bírót ugyanekkor szabadlábra helyezte. Magyar István királyi ügyész fel-folyamodást jelentett be e határozat ellen. A buda-

pesti királyi tábla ma foglalkozott ezzel a felfolyamodással s ennek részben helyt adott, amennyiben a vádlott bírót még négy megvesztegetési eset, összesen kilenc deliktum miatt helyezte vád alá. A vád egyéb részzeit, így a további fogvatartás kérését is elutasította a tábla.

Legujabb.

A kelet-ázsiai konfliktus.

Newyork, január 7.

Az *Associated Press* tokiói távirata szerint, ott jó forrásból az hírlik, hogy Oroszország felelete különösen Korea tekintetében nem kielégítő. Egy második távirat azt mondja, hogy Oroszország ama kívánságának adott kifejezést, hogy szeretné, ha a véleménykülönbséget békés uton szabályoznák. *Japán*, hír szerint, amig van kilátás a békés szabályozásra, folytatja a tárgyalásokat, de a japán kormány ellenzi a szabályozás tulsokáig való halasztását.

London, január 7.

A Reuter-ügynökség jelenti a franciából: Jól értesült helyről az hírlik, hogy a francia kormány buzgólkodik a japán-orosz konfliktus elhárításán. Francia politikus-körökben abban biznak, hogy ha Anglia megkezdí a béke útjának egyengetését, a francia kormány felszólíttatván, szívesen csatlakoznék törekvéseikhez.

Péttervár, január 7.

(Az orosz távirati ügynökség jelentése.) A külügyi hivatal Tokióból az a távirati hírt vette, hogy báró *Rosen* tegnap átnyújtotta a japán kabinetnek Oroszország feleletét.

TÁVIRATOK

Péttervár, január 7. A Ruzskij Inva'id je niti Kleigal városi kapitányának Kíev, Vohinia és Podolia főkormányzójává való kinevezésétét.

Páris, január 7. Az orani hadosztály volt parancsnoka, *O' Connor*, két rövid idő előtt Lemantba helyezték át, állását nem fogta ta el és kérésére rendelkezési állományba helyezték.

A francia kamara elnöke.

Páris, január 7. Parlamenti körökben az a hír, hogy a köztársasági pártok *Ribot* republikánus képviselőt akarják a képviselőház elnökévé kandidálni. Ribot csak hosszú vonakodás után fogadta el az ajánlatot.

Rezek kontra Kiofac.

Frága, január 7. A deutsch-brodj, colai és bupolezti városi választókerület tartománygyűlési pótvasztásán *Rezek* volt miniszter ifjú-cseh jeől et 263 szavattal választották meg *Kiofac* remzeti s cialista ellenében, aki 282 szavattal kapott.

Kormányválság Szerbiában.

Belgrád, január 7. A kinevezendő szerb királyi szárnysegédke egyike miatt részleges kormányválság készül. A kiszemelt adjutánsok közt van *Petrovics* volt miniszter veje is, akinek kinevezését a hadügyminiszter ellenzi. Mivel pedig *Péter* király nem tágít, a hadügyminiszter leadta lemondását.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, január 7. *(Zárlat.)* Osztrák-magyar álarvasút —, Uj török konzol 87.12. Egyiptomi járadék 104.56. Osztrák-Länderbank —, Páris bank-egyesvény 1100.—, 39/00 francia járadék 97.27. 4% spanyol járadék 86.87 3/0 u. törleszhető járadék —, Crédit foncier de France 672.—. A pesti nyár-egyesvény —, 4% 1890. román kölcsön 90.30. Görög kölcsön 208.—. Váltó Olaszországra 1/0 1/10 pari. Váltó Amsterdamra 206.68. Váltó Brüsszelle 1/0 1/10. De Beers 504.50. Charterred 56.75. 5% bolgár kölcsönvény 410.—. Magyar aranyjáradék 100.10. Dél vasút 88.—. Váltó Londonra 251.65. Osztrák aranyjáradék 102.15. 10%k sorozat 125.70. Meridional vasút 715.—, 4% olasz járadék 102.20. Utoman-bank 585 —, 3 1/2/000 francia járadék —, Osztrák földtel-íntés 1310.—. Dél vasút elsőbbségi kötvény 321.50. 4/0-on 1890. román kölcsön 88.60. Dohányegyesvény 384.—. Váltó Bécsre 102.93. Váltó német piszokra 121.81. Rio 12.43. East Rand 166.50. Rádlfontein 64.25. Magyar Jelzálogbank 558.—. Az iránzat javult.

A BUDAPESTI NAPLÓ telefonja.

Szerkesztőség 56—12
Kiadóhivatal 54—39

KÜLÖNFÉLÉK

A hegyi menyasszony.

(Morris Rosenfeld.)

Ősi vár áll rombadőltén
Főn a hegyek csúcsán:
Régi, bedőlt kőszobánya
Terül el olt pusztán.

Nem messze a romhalomtól
Vadvirággal fűve:
Van egy kunyhó elhagyottan,
Buja fő körötte.

Oda tér be megpihenni
Öreg bányász éjjel,
Csöndes könnyek folynak ottan,
Sóhaj száll a légben.

Vér patakzott egykoron a
Bánya tregébe,
Lenn fekszik az öreg bányász,
S lánya völgyébe.

Tündérbájos, halvány lánya —
— Van-e szörnyűbb átok?! —
Jár a néma hegyek között,
Hol a holló károg.

Órület van a szemében,
Vigasz nélkül kőszál,
Akkor tud csak megpihenni,
Ha a nap már elszáll.

S ha elalszik, megszólal a
Hegedűnek hangja;
Főnyitják bús sírhalmukat
Völgyébe s apja.

Mind a sírhalmok főnylnak,
Dalolnak a holtak, —
És a csöndes síri lakók
Nászadalokba fognak.

A lányhoz lép, mint sír — némán
Halott völgyébe,
Karjaiba zárja forrón,
Vere hull szívére.

Öreg apjuk elébük áll,
Csupa vér ruhája;
Sír s megáldja gyermekeit, —
S elvész a homályba.

Ehhalgat a hegedűs,
És mind a barangok,
Csak az ifjú pár marad még:
Ehhalnak a hangok.

Ők maradnak, táncot lejtnak,
Táncuk meg se szűnik, —
Míg egy titkos intésre a
Völgyény eltűnik.

Főlszik a menyasszony most:
Gyilkosok ti ott fenn!
— És eltűnik vad kacajjal
A hegyek mélyében.

Kiss Arnold.

† **Automobilon a déli sarkhoz.** Századunk ugyancsak bővelkedik az olyan kalandos tervekben, amelyek keresztülvitelével merész utazók hol az északi, hol a déli sarkot igykeznek elérni. A vitorlás-hajó, gőzös, kutyáktól vont szán és léghajó segítségével sem voltak képesek eddigre megközelíteni azokkal az akadályokkal, amelyek e távoli pontok közvetlen megközelítése elé gördültek. Ujabbban egy tenger alatt járó hajóval történtek kísérletek, de ezek már a legkedvezetesebb stádiumban kudarcot vésztek. Nagy feltűnést kelt általában *Arktowsky* Henriknek, a belga délsarki expedíció tagjának az az eszméje, hogy vajjon nem-e volna az *automobil* az az alkalmas segélyeszköz, amelylyel a déli sark megközelíthetővé vána. *Arktowsky*, mint különben ki is jelenti, maga sem bizik túlságosan eszméje megvalósulásában, de viszont nem tartja kizártnak sem, hogy egy kellőleg megszerkesztett gépkocsival való kísérletezés eredményre járja. Véleménye szerint az automobilnak olyantórnak kellene megkonstruálva lenni, hogy az a modern technika vívmányok felhasználásával adott körülmények között bárkaszertén a vizen is használható legyen. Ennek a kérdésnek a megoldására felhívja a mérnökök figyelmét. Ajánlja továbbá, hogy a gépkocsit úgy csinálják, hogy mintegy vonatszerűleg képes legyen néhány szánt is huzni a nélküli, hogy ezáltal sebességében túlságosan gátoltatnék. Mielőtt az így megszerkesztett automobil elindulnának a déli sarkra, kísérletezni lehetne azzal fél idején olyan helyen és viszonyok között, amelyek a déli sark talaj- és égjai viszonyait leginkább megközelítik, *Arktowsky* terve semlegesítő

sem látszik kivethetőnek és nincs kizárva, hogy már a közel jövőben az arra hivatott szakkörök komoly kísérleteit szolgál.

† **Zongora mint buffet.** Egy párisi zongoragyáros a *Sot-Louis*i világiállásra olyan zongorát küld, amely leleményesen egyezteteli össze a zenéi élvezetet a gyomor germandériájával. A zongorán ugyanis hangszertartó helyett mindenféle diszes edények vannak, tele válogatott édességekkel. Ez az újítás bizonyára sok antimuzsikális embert fog a zongorával kibékíteni. A buffet-zongorát nemsokára valószínűleg az íróasztal-zongora, majd a mozdóasztal-zongora fogja követni nagy örömeire mindazoknak, akik a művészet materializálását hirdetik.

† **Zene-áradat.** Salzburg mellett van egy *Mirabell* nevű vár, ahol a vendég abban a sajátos meglepetésben részesül, hogy amerre fordul, amit a kezébe vesz, mindenúnnem egy vizagár szökken előbe. Ez az ugynevezett vizművészet, amely régi időben nagyon szórakoztatta az embereket és *Mirabell*ben mint a mult egy eleven emléke él még most is. Legújabbban más módja van a vendégek tréfás meglepetésének. Elárasztják ugyanis víz helyett muzsikával. A barátságos idegen minden mozdulatára szép, finom melódiák csendülnek meg. A tubákszelence, amit fölnyit, a szék, ahová ül a eszébe, amit a száájához emel, mind hangzatos áriákat, bájos koringókat és kifogástalan menüettek adnak ki, a kertben seolhárák vannak elhelyezve, a lombok között mindenféle zenei instrumentumok húzódnak meg, amelyek a legesekélyebb érintésre megszólalnak. Annyi bizonyos, hogy a vendégek, semhogy ilyen tulkedves meglepetésben legyen részük, inkább otthon maradnak. A vendégjárás redukálására ez a zenei zuhatag kiválóan alkalmas.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adnak vissza. —

Választon. Mindig nehéz a választás olyan dolgok között, amelyeknek értékét a lélek titkos redői mög rejtett motívumok adják meg. Nem osodáljuk tehát, ha az ön eddig még le nem kötött szive habozik afflőt, hogy két buzgó udvarlója közül melyikhez kapcsolja sorsát. Mert, mint ön írja, mindkettő minden pillanatban kész volna ön feleségül venni. Minthogy pedig ön föltétlen és kizárólagos szerelmet egyik iránt sem, senki iránt sem érez, abban a kényelmes helyzetben van, hogy elhatározását egész tárgyilagosan alkothaja meg. A választás azonban mégis nehezebb esik éppen a két fiatalember iránt érzett rokonszenvének az egyensulya miatt. Nem biliten se jobbra se bára. Az egyiket diskkrét, szinte, szóltan hódolatáért szível, a másikkal kedves bőbeszédűségéért, forró vallomásaier szeret foglalkozni. És most, a döntő lépés előtt, amikor szülei már sürgetik az ultimátumot, zavarban van: amelyiknek a viselkedéséből lehet komoly és tartós indulatra követhetn. A hallgatag érez-e mélyebben és éppen ezért hallgatag, vagy a szaporaszavu szerelme nagyobb-e és éppen ezért tör ki folyvást áradó fogadkozásokba? A kérdés igazán kényes. Ilyen problémáknak föltöte ingadozó a megoldásuk, mert az, hogy valaki sokat beszél vagy sokat halgat, fűrgén mozog vagy nehézkösen, az tisztán véralak dolga. Ilyen tünetekből ugyan senki sem fogja kisűtni, hogy melyik szereti őnt jobban. Arról meg mindenképpen le kell mondania, hogy így tisztas távolból megismerje azt, akivel össze fogva akarja járti az élet útját. Az udvarlás hízegő perspektívájában másként mutatkoznak a körvonalak, mint a hétköznapok valódiságában. Egyébiránt a házasságkötés legűbő esetben kockázatos, biztos számítás itt nincs. És ha nem szerelmes a szó igazi értelmében s férjhez akar menni, úgy más, kézzelfoghatóbb jelek után induljon. Ha számitással akarja fölépíteni a boldogságát, isten neki próbálja meg, de konkrét alapon.

Ozari előfizető. A pénzügyminiszter 1883./86 333. számú határozata értelmében a huszofgyasztási adó tekintetében felügyelet alatt álló iparűző a marhavágás idejére csak ama korlátolásnak van alávetve, hogy a marhavágást legalább hat órával előbb bejelenteni kötele. A marhavágást azonban a napnak bármely szakában, tehát éjjel is eszközölheti. A vágóhidnak az éjjeli órákon át való zárva-tartását tehát nem lehet elrendelni. A marhavágással foglalkozó iparos csak arra kötelezhető, hogy a marhavágás bejelentését még akkor is, nvaon reggel öt órától esti kilenc óráig, télen reggel öt órától esti hét óráig teljesítse, ha a marhavágást az éjjeli órákban végezte. — **D. H. G.** a rómaiaknál a köznej sőt még a patricius sem foglalkozott komplikáltabb számvetéssel: szárazsáall, osztással. Tudósaink, akik aritmetikával foglalkoztak, számvelő táblákat használtak, amelyeknek szerkezte hasonló volt a mi iskolánkban használatos számlológéphez: pálcákon mozgható golyók voltak,

melyeket ide-oda lehetett tolni. A táblán hat pálcán négy-négy golyó volt, melyeknek értéke pálcánként egy minő, százezer, tízezer, ezer száz, tíz és egy volt. Ezek mellett egy-egy rövidebb pálcán egy-egy golyó volt mozgható, és ezek a mellette levő pálcán jelzett számnak őszörűsét jelezték: p. o. így... — X. — Ez a tízes pálcá. Ha ezen a golyók közül kettőt áthúztak a tuloldáira... X... — az $2 \times 10 = 20$ -at jezt, ha a kis pálcán is áthúzták az egy golyót s a golyók így állnak... X... — akkor $2 \times 10 + 5 \times 10 = 70$ -et jelezték. A tört számk számára $\frac{1}{12}$, $\frac{1}{24}$, $\frac{1}{48}$ és $\frac{1}{96}$ -ed részeket jelző pálcák és azokon golyók voltak. A szorzás már most úgy történt, hogy a számló akár a nagy számkon, akár pedig a kis számkon, vagy tőrleken kezdte a szorzást és ha például 123-at szorozott 50-el, előbb a 3-at szorozta meg 50-el és jelezte a táblán az ősszeget, azután a 20-at és végül a 100-at. Hosszadalmas, de megbízható volt a számvetésnek a módja. Ha bővebbet akar e fölől tudni, ajánljuk a következő angol művet: A history of elementary mathematics with hints on methods of teaching by Florian Cajori. Ph. D. professor of physics in colorado college. London: Macmillan et Co. Ltd. 1896. — **B. M. Vértes.** Az értesítést nem jól olvashatja, mert Budapestben olyan nevű kórház nincs. Küldje be hozzánk a hivatalos értesítést s készséggel eljárunk az ügyben. — **Sz. J. Eudapest.** 1. Zmándy tőrckbálinti plébanos volt, vagyona viszonyai tekintetében az oitani előjárásnál nyerhet felvilágosítást. 2. A kárterítési per során azt kell bizonyítani, hogy ipari culpa esete torog fenn. Természetes, hogy ügyvéd segítségét kell igénybe vennie, mert itt bonyolódott nem csupán a ténykérdés, hanem a jogkérdés is. — **R. S.** Az államszámvitelteni vizsga letétele után reményesége lehet arra, hogy a közpönbán, az igazgatóságunk alkalmazzák. — **T. L. Nagykanizsa.** Amennyiben államudományi vagy jogi államvizsgája nincs előmenetelre nem lehet kiáltása. Ha csak egy szigorlatot tett még, ez nem felel meg a nevezett vizsgáknak. — **Szegedi.** A miniszteri rendelet értelmében az 1900. és 1901. évi sorozási évtolyamhoz tartozó póttartalékosok a tényleges állomány kiegészítésére igénybe vehendők. A rendelet e szerint öre is vonatkozik. — **T. J. Cameral-Moravica.** A kőerdezt Budapestben, VII. Kerepesi-ut 28. sz. alatt lasik. — **K. S. Nagy-Peleke.** A hadkiegészítő parancsnokság területén rendelkezésre álló póttartalékosok létszámától függ, hogy helyűjk-e azt, akit az őszszel betegség miatt elbocsátottak. Természetes, hogy ha még beteg, hazaküld k újból. — **F. Ö. Berlin.** A Bolond Istók egy régebbi alakja volt a Mócsing. — **Zombori előfizető.** Samáttal tapasztaltuk, hogy az uab termékek nem illeszkednek bele a gyermek fantáziájába, a közléstől le kellett tehát mondanunk. — **M. W. Makó.** A pénzügyminiszteri rendelet érvényben van. A zsidó kistőzsdekek mozgalma dolgában még nincs végleges határozat. — **K. B.** A cikk tele van érdekes szempontokkal. De ily nagyfontosságú politikai kérdésekben a cikkek itt beunkészűlnek a szerkesztőségben. — **Ikonka. O-Kantisa.** 1. Tekintve, hogy a kívánsága, vagy mondjuk, utatása szerint történt a változás, baragra semmi ok sincs. 2. Bátorra mehet egyszerű ruában. — **N. A. Gyanta.** A szolgabírósághoz folyamodjék, hogy az avatívet tegyék át a nagyváradi városi tanácshoz. A sorozásnál bejelenteti, hogy felsőiskolai tanulmányai végett a bgonulást elakarja basztani. Az államkötéséges szolgálati kényvényhez mellékelje érettségi, születési, közűségi bizonyítványát és a családi értesítőt. — **W. B. Zombor.** Külföldi szivarra a vám kilogrammonként 23 korona 50 fillér. — **M. J. Ungvár.** A Magyar Szalón kiadóhivatala: VIII., Kerepesi-ut 23.

Napirend.

Haptár: Péntek, január 8. — Római katolikus: Szeverin. — Protestans: Szever. — Görög-orosz: (december 26.) Istenszent, Mária. — Zsidó: Tebeth 20. — Nap két: 7 óra 32 percek. — Nyugszik: 4 óra 8 percek. — Hold két: 11 óra 4 percek éjjel. — Nyugszik: 10 óra 29 percek délelőt.

A kereskedelmi miniszter fogad délután fél 5 órakor.
Téli kiállítás a Múcsarnokban nyitva 9 órától 4 óráig. Belépődij 1 korona.
Nemzeti Szalon téli tárlata nyitva egész nap. Belépődij 50 fillér.
Könyves Kálmán-társaság képkidállása Nagymező-utca 37. szám. Megtekinthető egész nap díjtalanul.
A M. Nemzeti Múzeum történeti és irodalomtörténeti kiállása. Nyitva d. e. 9 órától d. u. 1 óráig díjtalanul, 1—2 óra között 1 koronáért.
Nemzeti Múzeum. Régiséggtár. Nyitva van délelőt 9 órától délután 1 óráig.
Országos képtár az Akadémiában délelőt 9—1 óráig.
Mezőgazdasági múzeum (Kerepesi-ut 72.) d. e. 9—10 óráig.
Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőt 10—12-ig. Múzeum könyvtár nyitva délelőt 9 órától 1-ig.
Akadémiai könyvtár nyitva 3—7-ig.
Egyetemi könyvtár nyitva délelőt 9 órától 12-ig és d. u. 3—8-ig.
A fűvészeti könyvtár (Károly-kört 28.) mindnapon nyitva van, köznapokon délelőt 9—1-ig, vasár- és ünneppanokon 9—12-ig.
Az arányumai daglások és múzeum. Megtekinthető egész nap III. ker. Ó-Buda, Külső-Szent-Endrei-ut. Helyérdeklő vasut a Pálffy-terrről.
Mentőegyesület helyiségei a Markó- és Solyom-utca sarkán, reggel 8 órától este 6-ig.
Állatkerti a Fűrészigében nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.
Magyar Éremekémi Múzeum. Igazgatóság; kereskedelmi számkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti miniatúra V. kerület Váci-kört 82. szám alatt. Hivatalos órák: délelőt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a bazi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányumai is eszűröl) a városigeti iparszarnokban (vasár és ünneppanokon is) nyitva délelőt 9 órától 2 óráig és délután fél 3 órától fél 6 óráig. A külföldi kereskedelgész központi üzletvezetése (Magyar kereskedelmi részvény-társaság: V., Váci-kört 32. szám alatt.

REGÉNY

MADELEINE

Irta: KIELLAND L. SÁNDOR

(8)

Mihelyt a fiuk eléggé megerősödtek, a cég hajón alkalmazzák őket, a lányok közül a legvirágosabbak pedig a házban és az udvarban kaptak munkát. Azonkívül úgy rendezkedhettek be ezek az emberek, ahogy nekik tetszett. Sokasom fizettek bért a házukért és a cég részéről semmiféle felügyelet alatt sem állott a „West-End”, ahogy a nép humora az apró házak csoportját elnevezte.

Anders háza a legutolsó s egyszerűsége a legkisebb is volt a sorban. De nem is volt most sok helyre szüksége — magányosan élt két unokájával, Marianne-nal és Martonnal. Azelőtt, amikor még a felesége is élt, s a három felnőtt fia a házban, akik közül az egyik házias volt, hát olykor-olykor nagyon is szűkek voltak. Most már mindannyian meghaltak és elmentek — felesége a temetőben, fiai pedig a tengeren.

Anders görnyedthátú öreg ember volt, fehér haja egy csomóban lógott ki fele mögött lapos sapkája alól, amely olyan volt, akár es k egy kátránytolt, azaz, hogy csaknem az is volt. Fiatakorában „A család reményesség”-e a Földközi-tengeren nagy utat tett; de ebből az állásból kivették, mert volt neki egy testi hibája: dadogott.

Sokáig tudott beszélni, a nélkül, hogy a baj rájött volna; de ha egyszer rájött, akkor nem egyhamar hagyta el s akkor egyszerűen le kellett mondania Andersnek arról, hogy beszéljen. Mert ilyenkor megakadt, dadogott és megint csak dadogott, míg annyira fel nem dühösödött, hogy aztán görcsökbé esett. Amikor még fiatal volt, nem is igen volt tanácsos a közelébe kerülni olyankor, amikor dadogott. Mert épp úgy, ahogy dühös lett, amikor dadogott, hát a dadogás is ellopta, amikor ingerült volt. Egyetlen orvossg volt csak, ami segített, tudniillik az éneklés. Azért megessett néha, hogy ha valami nagyfontosságú dolog akadt meg éppen a torkán, hát ehhez a kétségbeesett eszéből fordult, hogy kihozza. És ehhez neki egy vig kis dallama volt, amelyet ilyen alkalmakkal mindig felhasznált. Mondják, hogy akkor is énekeltél mellette, amikor a felesége kezét kérte meg — ámbor, ki tudja, igaz-e ez. Annyi bizonyos azonban, hogy csak ritkán énekelt és jó volt annak, aki azt mondotta:

— Énekelj Anders!

De csak addig volt ez így, amíg el nem mullott a fatalsága. Most már tördöt volt és mondhattak neki, amit csak akartak. Ennekfogva természetesen nem tááltak már valami nagy gyönyörűséget abban, hogy ingerkedjenek vele, azért késségekben hagyták. A munkások között nagy tekintélyt volt, részint, mert több mint ötven ösztendőt töltött már a műhelyben, részint sőt tulajdonán azért, mert öreg napjaiban még anyai gondot kellett elviseálnie, különösen Marianne-nal, aki a szemefénye és életének ragyogó világossága volt. Mert Mortonnak csak báni voltak, az a fiók tisztára lehetetlen alak volt, a kapitány, akinek a hajóján szolgált, sokat panaszkodott rá, amikor legutóbb hazajött, s nem akarta többé felvenni a hajójára. Hát most itthon volt, henyt és ivott.

Az est későre vált, felbök horították az eget s a konyhában világosságot lehetett látni, amikor Anders és Marianne tejeje közelédt.

— Bizonyosan együtt ülnek és isznak megint — mondotta Marianne.

— Igen, az bizonyos — felelte Anders.

Marianne odament az ablakhoz, a kis ablaktáblákat nedvesség futotta be, de ő tudta hogy az egyik meg volt hasadva és ennélfogva mindig tiszta volt.

— Na itt vannak mind a négyen — sugta Marianne. — A konyhaajtó elé kell majd ülnöd, nagypapa!

— Igen, gyermekem — igen, gyermekem! — felelt az öreg.

Mikor a szobába léptek, mind a négy ott benn elhallgatott. Az aztal körül ültek és ittak. Csak kevéssel azelőtt fogták hozzá, s az illedelmes dévajság első fokozatában voltak.

Márton vig hangon, amelybe az ő rossz lelkiismeretét akarta elrejteni, így szólt:

— Jó estét nagyság!... Jó estét Marianne! gyertek, hörcöpntsek ti is így korty sört!

A sűrű pipafüst az első szippantások után megint ott terjengett az asztal fölött és a kis parafalámpa körül vörödött össze. Az asztalon dohány, gyújtó, pobarak és félig kiürített palackok csoportosultak, a lócan pedig még néhány teli palack várakozott a sorsára.

Tom Robson, aki éppen az ajtóval ült szemben, fölélelte a korszóját — nagy korszója ott

állott Márton barátja mellett — s kezét a szívére téve, nóátra gyujtott:

O, my darling néz rám,
Te vagy a legszebb leány!

Ő maga költötte ezt Marianne tiszteletére és a cingár betűszedő nagy bosszúságára, aki ott ült egészen mellette a sárokan.

Torpander János Károly Oszkár Gusztáv különös svéd volt annyiban, hogy nem ivott. De különben ő rá is ráragadt ez a tulzolt életség, a franciákhoz való ez az utánzó hasonlóság, amely ennek a népek kétes egzisztenciáját annyira jellemzi. Marianne megpillantva, felállott, s felhúzott vállal — a bal válla magasabb volt, mint a másik — úgy maradt mélyen meghajolva, fejét terdén tartva szemét szakadatlanul a leányra irányítva. Amikor Tom Robson rágyujtott a kis nóájára, részvevő mosolygva Marianne felé megmozdította a fejét, ami azon való sajnálkozást fejezte ki, hogy ilyen rossz társaságban kellett találkozni.

A gyülekezet negyedik tagja háttal ült az ajtó felé s meg sem mozdult, mert süket volt. De mikor végül figyelmessé lett a svédre, aki ott állott meghajolva, vastag testével félig megtordult és justán bólintott.

Dunak az alsknak a nevét az emberek csaknem elfelejtették már, annyira ráragadt a csufneve. Összes ismerősei ugyanis „a poloskák”-nak neveztek, s ha a finomabb embereknek beszélniük kellett róla, akkor vagy azt mondták: „a fali állat”, vagy ezt is:

— Az az ember... hisz tesszik tudni... a fali... hml... már megbocsáts!

Ez az ember abból élt, hogy egy félhomályos szűk oduban ült az irodában, ahol vagy aludt, vagy pedig csomagokat pesélt és kötögetett össze. De azért épp oly nélkülözhetetlen volt, mint akárki más, mert azzal a ritka tudományal dicékedhetett, hogy számot tudott adni minden írásról — lett légyen az bármilyen fájáru — amely az utolsó huszonöt év alatt az irodában megtordult. Megállt a szoba közepén és a falak menten levő polcok bármelyikére vártában rámutatva, meg tudta mondani biztosra, hogy melyiken mi van, vagy esetleg mi nincs már ott. Eppen azért mint valami értékes leltári számment át egyik hivatalnoknak a kezéből a másik éba és abban a méretekben, amint tapasztalatai egyre gyarapodtak, arról is gondolkodott, hogy a fizetése is növekedjek, úgy, hogy gondatlanul elégithette ki két szenvedélyt, tudniillik a sörvívást és az északi regényolvasást.

Marianne gyorsan átment a szobán. Nagypapa székét odavitte a konyhaajtóhoz és ránevezett az öreg emberre. Ez pedig bólintott, annak a jelöl, hogy megértette a dolgot. Erre a leány „jó éjszakát” kívánt neki és kiment a konyhába. Innen sötét, kis lépcső vezetett túl a kaurácskájába.

Marianne bezárta az ajtót és lefeküdt. Minden este annyira ki volt fáradva, hogy már vetkőződés közben álmosszerű ábáratogta el s mielőtt az ágyba bujt, régtől el is ault. Alatta a felfiak rajogtak, verekedtek és átkozódtak. Ez belekevered a álmaiba és ezért nehezen és nyugtalanul aludt. Reggel észrevette, hogy az éj folyamán erősen izzadt, mert haja és farkosa nedves volt, a hátán hideg futott át és meg fáradtabbnak érezte magát, mint az este, amikor lefeküdt.

Lent a szobában a beszélgetés csakhamar újra megindult. Márton elmondta hogy delélt a „Comptoir”-ban járt. Magával a fiatal konzullal akart beszélni; panaszszaal akart előállni a kapitány ellen, aki rosszakat mondott felőle. Csakhogy be sem bocsáták a konzulhoz; a helyett kijött az egyik az irodanapségből — „egy olyan átkozott szemüveges fickó” — azzal, hogy Márton nem sem kaphat többé szolgálatot a cég hajóján, ha csak teien nem megy a kormányosi iskolába és az iváról le nem nőd.

Miközben ezt e mondta, föllépett a szeme, amely olyan nagy és világos volt, mint Marianneé, de amellet szúrós, merev. Hílovány arca épp olyan gyöngöseséget mutatott, mint a testvéreé, Márton azonban nagy és esont s volt és erős, hosszú karjai voltak. És miközben beszélt, ide-oda löbált őket és gyakran csapott az asztalra, minél többet ivott és szitkozódott annál vadabban lobozott föl be az indulat. Biz ő nem megy el a Garman és Worse e gre. deletére az „iskola ba” és ugyan mi köze a fiatal konzulnak ahhoz, hogy ő iszik. Hanem majd... és hata mes fogadkozásal szorította össze nagy öklét s fenyegetően megmozdította Sandsgaard felé.

— Jól beszelsz fiu! — mondotta Tom Robson nevetve — csak menj nekil Mutasd meg neki, micsoda leány vagy te.

Mr. Robson akkor volt a legboldogabb, amikor Márton bele tudta vinni abba, hogy mindjobban töhözgöljön. Ezt pedig nem volt valami nehéz elérni.

Márton kiesi korától foava szenvedélyes, elégtelen természet volt. Az iskolában az volt

róla a hír, hogy a legjobb, de a leghevesebb fu az egész osztályban. És később sem tudott megenni a nélkül, hogy mindenkivel, akivel összerült, habja ne kapjon.

Ha négyen így együtt ültek — hárman azért, hogy igyanak, Torpander pedig, hogy a szerelme közelében legyen — rendszeren Martone volt a szó. A „fali állat” nem sokat vehetett részt a beszélgetésben; a süket ember túlságosan nehézkes volt, s mr. Robson, aki afféle elnök méltóságát viselt itt, néha-néha őt is szóhoz engedte jutni, akkor anyni idegen szót használt, hogy nem tudták megérteni.

Torpander János Károly sem volt valami böbeszedő. Az est eseménye reá nézve Marianne hazaérkezése volt és mielőtt a leány mezejött, legszívesebben csendes elragadtatással húzódt meg. De ma este támogatta Márton dühös kitörését a Garmanck ellen, — akiket Torpander épp úgy gyűlölt — és egy sereg újsáfrázissal állott elő a tőke zsarnoksága és más effélék ellen.

— El, menj a pokolba a te átkozott svéd badarsággoddal! — kiáltotta az elnök — halljuk mit dörmög a „Poloska!”

— Latják uraim! — kezdte ez gyorsan — a proletariátus jogai... —

— Micsoda osztályról van szó? — kérdezte Márton.

A süket nem hallotta és folytatta a beszédét, miközben lusta szemeit végigjárta társain, hogy lassú, halgatnak-e rá!

De Márton nem tudott tovább halgatni; megint átkozódni kezdett, nemcsak Garman és Worsekre, hanem a tőkére általában, aztán a kapitányra és az egész világra. Közben egyre sört ivott, és meggyujtotta a lámpánál a pipáját.

Az öreg Anders eleinte a konyhaajtónál ült; de ma este — úgy látta — annyira nyugodtak voltak, és a mellet mindig oda kellett figyelnie, ha a cégről volt szó. Azért ő is az asztalhoz ült. Tom Robson helyet csinált a lócan és odanyujtotta neki a korszóját.

— Köszönöm, mr. Robson, — mondotta Anders és ivott.

Tom Robson nemcsak elnöke volt a társaságnak, de bizonyos tekintetben házigazda is, amennyiben tudailik ő szerzte be az italokat. A lócan mellette egy üveg rum is állott, amelyből időnkint teletöltött egy falpaszoparát és véggyáratta a társaságban. Ő maga tisztos-éges mennyiségű rumot cübt a sörébe, hogy „kiüzze belőle a víz izet”, amint mondani szokta.

Most csendesen ült, szemormozott egy kis dohányt, hogy meastómje vele a pipáját.

— Szep, finom dohány, mr. Robson! — mondotta Anders.

— Nesze, tömd meg te is a pipádat belőle, if you please — felelte Tom jószágosan.

— Köszönöm, mr. Robson! — mondotta az öreg elégtelen és elverte agyupipáját. A nyele alig volt másfél hüvelyk, s az egész jószág éppen olyan szurokfekete, mint minden más egyéb, ami Andershez tartozott.

Olyan erősen tömte bele a dohányt a pipába, ahogy csak tudta, mert annyit kellett begyömöszölni ez alka ommal, hogy néhány napig eltartson neki. Most a tüzhelytől egy darabka izzó p rzasat hozott magának és rátette a pipájára. Nem akart jól égni; de így is a aposon izott neki a jó meleg füst. Ott ült aztán összekuporodva a lócan, losva, mikor kiújla oda megint neki a korszó.

— Köszönöm, mr. Robson!

Köpött egyet, letörölte a száját és ivott.

Márton pedig egyre ingerültebb és tüze-
sebb lett.

— Nem elég-e, — kiáltotta — hogy halálra dolgozzuk magukat ezek az emberekért!... Most még azt is akarják, hogy beszámoljunk nekik minden falatról, amit lenyelünk és minden pohárról, amit kiürítünk! Nézzetek csak, hogyan itnak... hogy élnek odafönt! Ki szerzte meg mindezt nekik?... Mi... igen mi... akik agyon-dolgozzuk magunkat vagy itthon, vagy a halálszattal, vagy pedig a hajókon... Észteledről-észteledre... először az epák... aztán a fiuk!... Agyongyörtve, jégesben, hótvinharban, virraszta északon... kell tesszallitanunk nekik hiánytalanul a gazdagságot. És ugyan mi jut nekünk belőle?... Disznóiban élünk... s meg csak nem is a miénk az az odu... Mert semmisa a miénk! Minden azoké odafenn... minden: a ruha, a cipő, az étel és az ital, a ház és az udvar, az övök vagyunk testestül-lektestül!... every bit!

Anders izgett-mozgott, köpött és újra szítt egyet a pipájából.

— A tulajdon, az rablás — kezdte a „fali állat”, mert hirtelen egy kis szűnet állott be.

De Márton nem engedte át a területet.

(Folytatása következik.)

Váltóárnyakok.

Table with exchange rates for various locations: Amsterdam, London, New-York, Német bankok, etc.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Hiermag; lucerna magyar 52.—, 60.— korona, vörös aprósemű 48.—, 51.— korona, vörös erdélyi —, —, — korona, vörös bánágyi —, —, — korona, középszemű 54.—, 58.— korona, nagyszemű 67.—, 62.— korona, Diánszószi: budapesti 67.—, 67.50 korona, vidéki —, —, — korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki —, —, — korona, városi 4 darabos 60.—, 60.60 korona, 3 darabos 62.—, 62.60 korona, tisztított —, —, — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 17.25—17.50 korona, 120 darabos —, —, — korona, 100 darabos 21.50—22.— korona, 85 darabos 23.75—24.50 korona, azonnalszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 17.25—16.50 korona, 100 darabos 20.50—20.50 korona, 85 darabos 23.—, 23.20 korona. Szilvai: elavonói 17.00—17.— korona, szerbiai 12.25—19.— korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtársaság a Standardnak a kelet-ázsiai orosz flottának Port-Arturba való hirtelen visszaérését jelezte és a japán papiroknak újabb árhanyatlása, valamint lángha londoni jegyzések jelentékeny áresést idéztek elő. Osztrák hitelrészvények, amelyekből Budapestre is történnek eladások és alpesi részvényekben élénk volt a k. nélat. A hangulat csak akkor lett nyugodtabb, amikor egyik vezető pénzintézet vásárolni kezdett és a Budapestre irányuló eladások is megszüntek. Fegyvergyár-részvény emelkedett arra a nyrre, hogy az osztrák fegyvergyár Khina részére szállít Petroleum-értékekben is tartották magukat az árak.

A déli tőzsdén a német b. rodomi bányapapirokban beállott lángha forgalomnak Berlinből érkező h. re áresést idézett elő az alpesi részvényekben. Hitel- és Államvasut-részvények is lánghabbak lettek eladások főve kertében.

Zárlat további lan ha irányzat következtében nyugodt. Külföldi alacsonyabb jegyzéseket jelentett, Prágai vasmű 1915.— Nagánkamutató 2 1/4—2 1/2%.

Bécs, január 7. (Magyar értékek zárlata.) 4% os aranyjárdék 110.—, Tiszai és szegedi kölcsön-sorsjegy 182.— Magyar vasuti kölcsön ezüsten —, Magyar keleti vasuti állami kötvény —, Magyar jesszámító-és pénzügyi bank —, Rimanurányi vasműrészvény 488.—, Magyar koronajárdék 98.90 4% os Magyar hitelrészvény 762.—, Magyar nyerevényi kölcsön sorsjegy 278.00. Kassai- és oesbergi vasuti részvény —, Magyar keresk. bank 25.26. Magyar csatorna —, Magyar Jelzőbank —, Adria —.

Bécs január 7. (Osztrák értékek zárlata.) 4% os papírjárdék 100.60, 4% os osztrák aranyjárdék 120.45 1890-os sorsjegy 154.00. Osztrák hitelsorsjegy 470.—, Angol-osztrák bank —, Német bankjegyet 512.50. Osztrák-magyar bank 1584.—, Déli vasut 88.75. Dunagőzmozgási részvény 808.—, Dohányrészvény 337.—, Csiszai és királyi arany 11.32. Németbankváltó 117.25. 4% os erd. járdék 100.65—100.75. Osztrák koronajárdék 100.55. 1864-ik sorsjegy 268.—, Osztrák hitelszert részvény 673.—, Unionbank 136.25. Osztrák Lánghant 41.—, Osztrák-magyar államvasut 669.—, Elhavólygi vasut 418.—, Alpesi bányarészvény 425.75. 20 frank arany 19.05. Londoni váltó: 239.40 déni irányzatú lett B.—, Bécsi aranyváltó 239.40 déni irányzatú lett B.—, Bécs aranyváltó 239.40 déni irányzatú lett B.—, Osztrák Lloyd 767.—, Török sorsjegyek 130.16. Az irányzat gyenge.

Bécs, január 7. (A Budapesti Napló tudósítójának toletojenelentése.) A délvend. magánforgalomban a sziárok a következők voltak: Osztrák hitelszertvény 673.—, Magyar hitelszertvény 762.50 Angol-Osztrák bank 279.— Bécsi bankjegyet 511.— Union bank 536.50 Lánghantbank 441.50 Osztrák-magyar államvasut részvény 669.—, Déli vasut 84.—

Elhavólygi vasut 418.50 Északnyugati vasut részvény —, Dohányrészvény 338.— Rimanurányi vasut 487.—, Alpesi bányarészvény 426.60 Májusi járdék 100.65. Magyar koronajárdék 98.90. Török sorsjegyek 131.— Német bírcdalmi mára 117.22 —, Napcoond'or 19.04

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, január 7. (Tudósító.) A párisi, londoni és newyorki tőzsdék tegnapi lánghaságának hatása alatt a politikai aggodalom korlátozta a tőzsdéi forgalmat. A tőzseidő első felében e. s. eladási szándék nyomásztól halott a spekuláció értékekre. Bankok 2—3 százalékok vesztettek. Kohó- és szénrészvények majd mind 3—4 százalékkal estek. Járdékok is estek, később ama tőkidi táviratra, mely a apáni császárnak kermánya magatartására vonatkozó kijelentést tartalmazza, kis nyugalom állott be. A tőzseidő második felében az irányzat újból gyengült Párisra és Londonra. Magánészámítási kamatok 2% 4/10.

Berlin, január 7. (Zárlati.) 4% os papírjárdék —, 4% os osztrák aranyjárdék —, Elhavólygi vasut —, Magyar koronajárdék 99.10, Osztrák-magyar államvasut: 143.25. Kassai-és oesbergi vasut —, Bécsi váltóár 88.25. Magyar vasuti beruhási kölcsön —, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 232.25. Általános vállomossági Edison 215.—, Geisenkirchm 212.60. Laura-kohó 235.—, 4% os erd. járdék 100.80. 4% os magyar arany járdék 100.30. Osztrák hitelszertvény 212.25. Déli vasut 16.25. Károly-Lajos vasut —, Orosz bankjegyek 216.05. 4% os új orosz kölcsön 99.—, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 103.40. Magyar hitelbank —, Dynamit Truist 160.50. Harpeni 200.90. Az irányzat gyenge.

Berlin, január 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom: 4% os magyar aranyjárdék —, Magyar koronajárdék 99.10. Osztrák hitelszertvény 212.—, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Déli vasut 16.25. Északnyugati vasut —, Elhavólygi vasut —, Orosz bankjegy közepén —, Busentihraei —, Orosz bankjegy —, (Ultimo) Lombard —.

Frankfurt, január 7. (Zárlati.) 4% os papírjárdék —, 4% os osztrák aranyjárdék 102.35. 4% os magyar aranyjárdék 100.20. Osztrák hitelszertvény 213.— Osztrák-magyar államvasut 143.80. Északnyugati vasut —, Ruselhradi vasut —, Londoni váltóár 204.27. Bécsi bankjegyet 132.—, Vilamos részvény 142.50. 3% os magyar aranykölcsön 86.20. 4% os erd. járdék 101.—, Osztrák koronajárdék 101.26. Magyar koronajárdék 99.10. Osztrák-magyar bank 113.65. Déli vasut részvény 16.50. Elhavólygi vasut —, Bécsi váltóár 85.25. Párisi váltóár 81.21. Unio bankrészvény —, Alpesi bányarészvény 218.—. Az irányzat bgyadott.

Frankfurt, január 7. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arolyanok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelszertvény 212.70 Német bank —, Disconto 192.70. Berlini kereskedelmi bank 158.50. Geisenkirchm 223.50. Harpeni 201.40. Laura-kohó 235.50. Olasz járdék —, Hibernia 216.—. Az irányzat javult.

Hamburg, január 7. (Zárlati.) 4% os erd. járdék 100.80. 1890. sorsjegy 156.50. Déli vasut 16.—, 4% os Osztrák aranyjárdék 102.50. Osztrák hitelszertvény 212.—, Osztrák-magyar államvasut 143.70. Olasz járdék 103.40. 4% os magyar aranyjárdék 100.70. Az irányzat nyugodt.

Budapest-közbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 7. A sertésüzlet irányzata: bgyadott. A) Husos sertések ára I. A) Magyar els ór endü. Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban 118—120 fillérig. Oreg közep (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 125—126 fillérig. Fialat közep (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 124—125 fillérig. Fialat könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban): — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közep (páronkint 240—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stach): Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 125—124 fillérig. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 119—120 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 118—119 fillérig.

Sertésállomány 1904. január 6. napján volt készlet 22.630 darab. — 1904. január 6. napján elhajtott 248 darab. — 1904. január 6. napján elhajtott 248 darab, 11% 4. január hó 7. napjára maradt k. kertében 22 489 darab.

Időjelzés. Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Január 7. —

Table with weather forecasts for various locations: Allomások, Ma reggel 7 h, Előző 4 órái. Columns include location, temperature, wind, etc.

Jelek magyarázat: K. = kelet, Ny. = nyugat, D. = dél, É. = észak. A felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 3 = többnyire borult, 4 = egészen borult, * = eő, * = hó, = = köd, = = zivatar.

Hazánk időjárásában nincsen változás. Az idő, főleg az északi és keleti részekben, igen hideg, Délnyugaton borult, egyébként pedig száraz maradt.

Keltről nyugat felé tovább emelkedett a levegőnyomás, északnyugaton pedig sulyadt. Európa időjárása hideg és jobbra száraz maradt. Kiadás: Hideg és tulnyomóan száraz idő várható.

Vizállás.

Table with water levels for various locations: Jan. Jan. 7. 6. é. r. Jan. Jan. 7. 6. é. r. Locations include Dan, Morva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Laboreca, Ung, Tisza, Körös, Maros, Temes, Pécs, etc.

Férfiak ingyen kapnak

egy legújabb találmány gyógyszer, melylyel az e gyongült erőt visszanyerhetik. Mindenki, aki esiránt ir. kap egy próbacsomagot, egy 100 oldalas könyv, vel postán, jól becsomagolva. Ez egy csodálatos csodagyógyszer, mely már ezeket mentett meg: kik fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, sypthik és eüggült férfierőben szenvedtek. E cédőli elhatározta az intézet, mindenkin egy ovm mag gyógyszer felvilágosító könyvvel együtt ingyen kldeni. E háziszert a baj odahaza gyógyítható és mindenki, a ki fiatalkori kihágások miatt nemi betegségekben, szellemi gyengeségben vagy krónikus bajokban szenved, otthon gyógyíthatja magát. Ezen gyógyszerközvetlen hat azon szervekre, melyek erőt szűkösnek, és csodálatosan gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Orogok és fiatalok írhatnak a „State Medical Institut”-nak alantú címre, honnét nekik a csomag haladéktalanul megküldetik. Az intézet elsősorban azokat akarj megmenteni, kik kérések miatt otthonoknál nem hagyhatják el. A próbaküldemény bebizonyítja, hogy mily könnyen lehet a veszedelmes bajból otthon is megmenekülni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenki írhat a gyógyszerért bárhonnét is magyarul, mire neki díszkérdő mellett egy gyógyszerközvetlen küldeték felvilágosító könyvvel együtt. Irjon azonban. A küldeményt oly szépen van csomagolva, hogy taralmát senki sem gyanítja. A levelek következőleg címszövegek: State Medical Institute, 8, Electroon Building, Fort Wayne, Inc., Amerika és minden levél bérmentesítendő.

Biztos gyógyulást keresőknek

nemi beleségben szenvednek. mint hgyesek és hólyagbajok, hgyesoszterkítetek, vizelet zavark, előli megemlések, sebek és bulekoros elváltozások, fertülis és fertülis utáni állapotok, bármily békültek, korai fertülis elgyógyítás, bármily békültek, stb. nőknél: terheltetés, mely bajok alapos, gyors és gyökeres gyógyítására, szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal fogva legjobban alkalmas.

Dr. Garai Antal. v. c. és k. kir. orvosi főorvos országos hírd és leg-egyéb 30 évi fennálló rendelésintézet Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz., Rendelés naponta 10—4-ig és 7—8-ig este. Idült hgyesek (hólyagbajok) vizsgálatára és vilamos hgyesűdőkörnyezetű vidékiek levelekre kimerítő választ és szakaszerült tanácsot nyerneik, gyógyszerközvetlen megköszöndésére lesz. Titok tartás biztosított. Nőknek külön váróterem.

Hirdetmény.

BON POLGAR SÁNDOR m. kir. szub. nyert orvosi mű-és kúszterész. Budapest, VII. Erzsébet-körút 50. legkisebb bérvény és idült folyócsák befecskendezés nélkül a legbiztosabb gyógyászatok a „Sanid labdacok” bizonyított. Egy doboz 100 labda tartalmával és pontos használati utasítással 6 koros. Védőküldemény mellett díjazásért kld. a „Magyar Királyi” szentesítés Budapest, V., Markótki-ut 3. sz. (Erzsébet-kör sarok).

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1904. január hó 8-án.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1904. január hó 8-án.

Megjött a papa.

Vigjáték 1 felvonásban. Irtá Erdélyi Zoltán.

Személyek:

A papa Boros Rózi Ligeti
Pali Dezső Béke Demjén

Utána:

A regényesek.

Vigjáték 3 felvonásban. Irtá Edmond Rostand.
Fordította Telekes Béla.

Személyek:

Bergamín Gál Suraforel Pethes
Pasquinet Gabányi Blaise Abonyi
Percinet Dezső Jegyző Magyar
Sylvette Ligeti

Kezdeté 7 1/2 órákor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1904. január hó 8-án.

Józsai.

Böhszát 3 felvonásban. Irtá Molnár Ferenc.

Személyek:

Dr. Sebő Hegedűs Attila Tanay
Dr. Verpelőti Góthi Miu Fábian
Csongrády Fenyvesi Péter Szerényi
Csongrády Varsányi Poldi Tapolczai
Lajos bácsi Vendrei Franci Bárdi
Tóthné Kertész József Győző

Kezdeté 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1904. január hó 8-án.

Először:

Az ezüst papucs.

Fantasztikus nagy operette egy előjáték és 2 felvonásban. Irtá Owen Hall. Fordította és magyar eszmerőalkalmazta Heltai Jenő. Zeneje Leslie Stuart-tól.

Személyek:

Vannus kir. Humayer Wrenn Rédei Sz.
Stella Kúry Sir Viktor Nyárai
Judies Batizfalvi Berkeley Raszkó
Aroria Harmath Bronda Kápolnai
Gillian Szentmiklósy Louis Szirmai
Samuel Twenks Kovács M. Miss Bella Krecsányi

Kezdeté 7 órákor.

KIRÁLY-SZÍNHÁZ.

Péntek, 1904. január hó 8-án.

Makrancos hölgyek.

Operett 2 felv. Irtá Bolten-Baekers, fordították Molnár F. és Faragó J. Zenejét szerz. Lincke Pál.

Személyek:

Themiastokles Ferenczy Poliox Verő
Lysistrata Fedák Leonidasz Thury
Bachis Szamosi Nupiosz Papp
Chrysiar Bámó Amor Szentgyörgyi
Plautiasz Torma Paulina Csatai
Nikiass Oláh Chloé Hídvéghy

Kezdeté 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1904. január hó 8-án.

Dektorkisszonyok.

Operett 3 felv. Irtá és zenejét szerz. Verő György.

Személyek:

Smucius Sziklai Netti Koltai
Ludovika Sziklainé Miesek Heltai
Mizi Szentgyörgyi Gusztó Kálocai
Betti Keleti Sziniszgazató Tollági
Eti Kornai A csárdás Gíráth
Fetti Tomcsányi Miska Iványi

Kezdeté 7 1/2 órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1904. január hó 8-án.

A modern szsszony.

Irtá Ráth István.
Kezdeté 7 1/2 órákor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Péntek, 1904. január hó 8-án.

Don Juan.

Opera 2 felvonásban. Zenejét szerzette Mozart.

Személyek:

Don Gonzalo Ney D. Donna Elvira Kaczer M.
Donna Anna Ney H. Leporello Szendrői
Don Ottavio Broulik Masotto Hegedűs
Don Juan Beck Zerlina Payer

Kezdeté 7 órákor.

FOVAROSI ORFEUM

VI. Nagymező-utca 17.

Ma és mindennap

Vénusz a földön

Hirtelen harag

(Tarka Sándor)

Les Fleurs d' Orange.

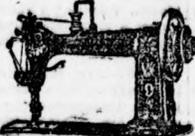
Először Budapestén.

Les Floridos

és a remek új variété-műsor.

A télközvetlen reggeli 5 óráig Vörösis Elek egyényszonára hangverseny.

A divatos műhímzéshez

néklözhetően a legújabb szerkesztett körhímzés eredeti WHEELER és WILSON 5-ös varrógép, melyen a tű- és gobelin-hímzések kiváló leg-
szababb áttér és azazur-munkák végezhetők. Varrása a legzesebb a leg-
jobb, járása a legkönnyebb és leggyorsabb. Képviselet minden nagyobb vidéki városban. Ahol minden, ké-
rons hozzám fordulni.

HERBSTER KÁROLY Budapest, VII. ker.,
Károly-körút 9. sz.
a Wheeler és Wilson Mfg. & Co. New-York es. és kir. udvari
és állított magyarországi vezérlőviseletje.
Nagy árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Dr. Kovács kézpasztája

csakis félhold alakú völggyel valódi, 3 nap alatt minden kezét győ-
pődés és fehérség vesztel. Egy üveg-
ára 1.20 K. Hozzávaló szappan 1 K.

International szűrvesztő

néhánykor használat után az
arcoról és kőről a szűrt ásvány-
mentli elválik. Egy üveg-
ára 3 korona. — Főiskola:

Dr. Kovács Ernő gyógyszerátára

Budapest, VI. ker.,
Nagytelek 1. sz.
Kivánatra ingyen és bérmentve.

Sorsjegyek

figyelmébe!!!

Sorsjegyek előtti, akik kétségbeesésükkel
kiván renni, forduljon bizalommal hozzánk. Senki sem
vethet oly előnyben. Nincs szűrés, sem ré-
szvételési kétség! Aronai tulajdon, és jelszók.
Sorsjegyek, értékpapírok, valamint vidéki lakó-
pénztárak részvényeire a legmagasabb kölcsönök
adjuk előnyös feltételek mellett.

Bárminemű felvilágosításokkal készséggel szolgálunk.

SORSJEGY LETÉTI-BANK
BUDAPEST, VIII., József-körút 16.

„The Gresham“

életbiztosító-társaság Londonban
Magyarországi fiók:
Budapest, V., Ferenc József-tér 5-6
a társaság saját palotájában.

A társaság vagyona 1902. decem-
ber 31-én kor. 198,863,596.88
Évi bevétel biztosítások és kamat-
ból 1902. évi december 31-én 31,489,033.74
Kifizetések, biztosítási és járadéki
szorzódások, valamint visszvá-
sárlások stb. után a társaság
fennállása óta (1848) 448,478,190.91
Az 1902. évben a társaság 4748
kötvényt állított ki 43,059,529.29.
Gaszeg értékekben. — Prospektusokkal és díjtábla-
zatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket ki-
állít, továbbá ajánlatokkal, díjmentesen szolgál a
magyarországi- és a kelet főlkja Budapestén, vala-
mint ennek ügyneket a fiók minden nagyobb váro-
sában.

Műsoron levő zeneművek

kaphatók

Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) zeneműraktárban, oszág. és kir. udv. könyvkereskedésében Bpest, VI., Andrássy-ut. 21.

Operák szöveggel.

Auber. Stumme von Portici	7.20	Wagner. Bolygó hollandi	7.20
Beethoven. Fidelio	3.00	" Götterdämmerung	12.00
Bizet. Carmen	10.80	" Siegfried	12.00
Boieldieu. Weisse Dame	3.00	" Tannhäuser	9.60
Donizetti. Lucia	3.80	" Tristan et Isolde	9.60
" Lucrezia	3.60	Webér. Bávós vadász	1.80
" Regimentstochter	4.80	Zeller. Kellermeister	6.00
Flotow. Martha	7.20	Ziehrer. Svihákok	5.40
Goldmark. Berlichingeni Götz	18.00	" Három kívánság	6.00
Haydn. Jahreszeiten	3.00	Operettek magyar szöveggel.	
Kreutzer. Nachtlager	3.00	Barna. Egy görbe nap	3.00
Lortzing. Wildschütz	4.80	" Casanova, 2 fűzet	3.00
Leoncavallo. Bajazzo	14.40	Bower. Sötét kamra	3.00
Meyerbeer. Afrikai nő	7.20	Caryl. Kis székelyvőny 2 fűzet	3.00
" Ördög Róbert	7.20	Donath. Ferdő udvar	2.00
Mozart. Don Juan	3.00	Fehér. Katalin, 2 fűzet	3.00
" Figaro	3.00	Hervé. Lili, 2 fűzet	3.60
" Varázsfuvola	2.40	Huszka. Bob herceg, 2 fűzet	3.00
Rossini. Sevillai borbély	3.00	Kerker. New-York szépe, 2 fűzet	3.00
" Tell Vilmos	7.20	Kann. Tudós professzor Hatvani, 2 fűzet	2.40
Verdi. Aida	14.40	Kun. Rodostó	2.00
" Traviata	7.20	Lehár. Drótos tót, 2 fűzet	3.00
" Trovatore	7.20	Lincke. Indra, két kéze	3.00
" Rigoletto	7.20	" Luna asszony	3.00
Wagner. Bolygó hollandi	6.80	Offenbach. Hoffmann meséi 2 f. a	3.00
" Lohengrin	10.80	Serly. Gókon szerzett vőlegény a	3.60
" Siegfried	12.00	Stof. Niebe, 3 fűzet	3.00
" Tannhäuser	10.80	Suppé. Modell, 2 fűzet	3.00
" Tristan és Isolde	12.00	Zeller. Kellermeister, 2 f. kötkézre a	3.00
		Ziehrer. Svihákok, 2 f. "	3.00
		" Die drei Wünsche, 2 f. "	3.00

Operák és operettek zongorára 2 kézre.

Auber. Stumme von Portici	2.40	Wagner. Bolygó hollandi	1.80
Beethoven. Fidelio	1.80	" Lohengrin	10.80
Bizet. Carmen	7.20	" Siegfried	12.00
Boieldieu. Weisse Dame	1.80	" Tannhäuser	10.80
Donizetti. Lucia	1.80	" Tristan és Isolde	12.00
Erkel. Bánk-Bán	6.00		
Hunyadi László	10.00		
Flotow. Martha	4.80		
Gounod. Faust	7.20		
Haydn. Négy évszak	1.80		
Jenes. Gesák	6.00		
" Görög rabszolga	6.00		
" San-Toy	6.00		
Kreutzer. Granadai éji szállás	1.80		
Leoncavallo. Bajazzo	8.40		
Lortzing. Vadorzó	2.40		
Mader. Pirok cigó ballett	7.20		
Masogni. Parasztszület	6.00		
Meyerbeer. Afrikai nő	3.60		
" Hugonották	4.80		
" Proféta	4.80		
" Ördög Róbert	3.60		
Mozart. Don Juan	1.80		
Offenbach. Hoffmann meséi	10.00		
Rossini. Sevillai borbély	1.80		
Strauss. Boregér	5.40		
Verdi. Aida	9.60		
" Tévedt nő	4.80		
" Troubadour	3.60		

FELOSZLIK!

A HELYISÉG ÁTADÁSA MIATT
az Andrássy-ut 3. sz. alatti
IDEGLENES

ALKALMI SZÖVETÁRUHÁZ.

AZ ÖSSZES ÁRUK
minden elfogadható árban,
nagyban s kicsinyben adat-
nak el. — Téli és nyári
gyapjuszövetek, mosó-árúk
beszerzési áron alul.
Csak január hó 31-ig tartó
kivételes alkalom.
Minták a vidékre is küldetnek.

ELSŐRANGU

szerszámgépeket

(esztergápadokat, gyalu-, fűrő-, esiszoló-, marógépeket stb.) készít a

Fegyver- és Gépgyár Részvény-Társaság

BUDAPESTEN.

Nagy butoreladás

készpénz és hitelo

Dósa Kálmán

Budapest, Kerepesi-ut 28.

félelelet.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Színházak heti műsora.

	Magy. kir. Opera.	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház	Király színház	Uránia színház
Szombat	Ördög Róbert	Messziás	Józsai	Ezüst papucs	Sherry	Makrancos hölgyek	Modern asszony
d. n. Vasárnap este	Tosca	Monna Vanna	Józsai	Ezüst papucs	Sherry	Makrancos hölgyek	Modern asszony

